

HAVREVIMPEN

DOF-FYN

17. ÅRGANG NR. 3, NOV 2010

Filippinerne
CES-ringmærkning
Gyldensteen Strand
Ynglefugletælling

Østerøso
Besøg fra Ghana
Fynsk fuglemaler
Terekklire

Ole Dünge

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

Tryk: Micro-Forma Oplag: 180

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

e-mail: soeren.gjaldbaek@privat.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29

e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Mogens Ribo Petersen	21 68 15 35
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Søren Gjaldbæk	60 93 78 87

Webmaster:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

Kontaktadresse til bestyrelsen, formand:

Henrik Kalckar Hansen, Norddalen 27, 5260 Odense S, tlf. 30 70 90 38

e-mail: kalckar@webspeed.dk

Indhold:

Ynglefugletælling ved Lehnkov	3	Knudshoved/Østerøso	44
Fynsk fuglemaler	7	Fra formandens kontorstol	45
Side (ca.) 9-ornitologen	11	Fra felten	47
Terkklire	15	Naturpolitisk kursus	51
CES-ringmærkning	19	Tårnenes Dag	52
Filippinerne	24	Turrappporter	53
Gyldensteen Strand	39	Møder, generalforamling	55
Besøg fra Ghana	43	Ture, julefrokost og Små Pip	56

Tegninger: Ole Runge og Gunhild Brink

Forsidetegning: Ole Runge.

Fotos: Erik Thomsen, Tom Villestofte, Søren Gjaldbæk, Jacob Sterup, Poul Hasseris, Michael Mosebo Jensen, Erik Danielsen, Allis Højgaard Nielsen og Niels Andersen.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Året går på hæld og vi er – som sædvanligt lidt forsinkede – klar med årets tredje nummer af Havrevimpen. Det bliver som det måske er læserne bekendt også det tredjesidste nummer i denne omgang. Efter 17 år i træk har det ikke kunnet lykkes at finde kræfter, som kunne/ville løfte opgaven med at lave bladet. Det er naturligvis trist, at det ikke er muligt at samle interesse om et ”papirblad” med de muligheder det giver. De digitale me-

dier er billigere og hurtigere, og Havrevimpens læsere må orientere sig om, hvad der foregår i det fynske via foreningens velbesøgte hjemmeside www.doffyn.dk, der bringer korte nyheder, orientering om ture og møder, observationer fra Fyn og øer samt fotos af aktuelle fugle.

Fra redaktionens side skal der lyde stor tak til de personer, som har bidraget til bladet med artikler og fotografier.

En ynglefugleoptælling

Af Niels Andersen

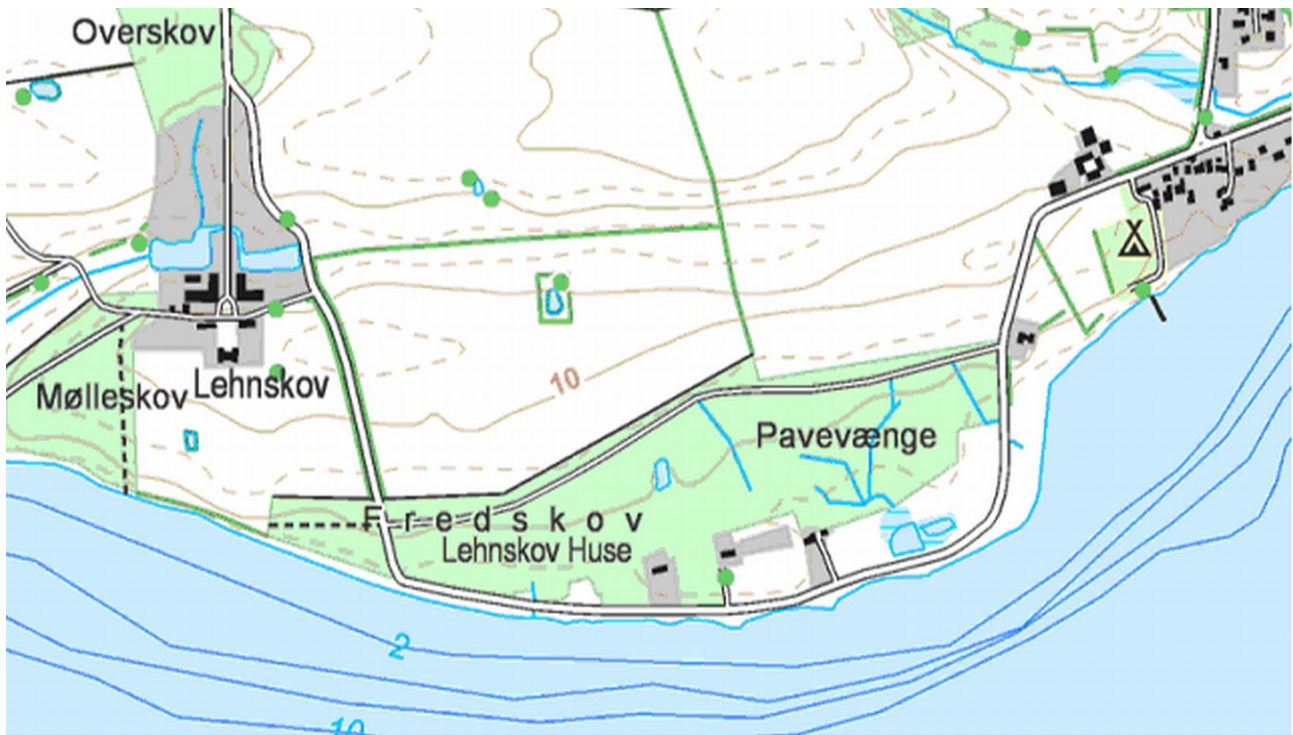
”Og husk – fugle skal ses i naturen”. Således slutter hvert nummer af Havrevimpen. Niels Andersen beskriver et overskueligt og selvbestaltet ynglefugleprojekt i helt almindelig sydfynsk natur, lige til at gøre efter et hvilket som helst sted..

I min bog ”Fugle og natur ved Svendborg” medtager jeg en helt almindelig lokalitet Fredskov ved Lehnkov lidt vest for Rantzausminde. Området huser ikke en specielt god fuglelokalitet, men er bare et helt almindeligt stykke sydfynsk landskab med marker, skov, hegn, lidt vandhul-

ler, kyst, rørskov og spredt bebyggelse med tilknyttede haver, sådan som det ses på kortet øverst på næste side.

I skoven og de nære omgivelser bliver der i september sat 3000 fasaner ud (de bliver så igen skudt senere på året), og stedet er meget benyttet som udflugtsmål, selvfølgelig mest i badesæsonen, men også til traveture året rundt.

Da jeg kommer der næsten dagligt, kender jeg området og fuglelivet godt. Ynglefugletabellen i bogen fra 2009 hviler på et solidt grundlag.

Området er beliggende umiddelbart vest for Svendborg.

I år (2010) ville jeg imidlertid prøve at forbedre og frem for alt systematisere min vurdering af ynglefuglenes antal. Så forud for ynglesæsonen udtænkte jeg en metode til at få større sikkerhed for det grundlag, tallene hvilede på.

Jeg lavede ovenstående kort over området og mangfoldiggjorde det i formatet A5, satte det fast på en plade på styret af min cykel og gik i gang. Jeg havde nemlig en plan...

- Fra maj ville jeg tælle op og markere på kortet hørte og sete fugle med en rød tuschpen.
- Besøge området hver 5. dag ad en bestemt rute, den samme hver gang.

- Cykle og gå ruten igennem to gange ved hver optælling.

Første gang den 5/5 og sidste gang blev den 25/7, hvilket gav i alt 16 optællinger, da sommerferien forhindrede mine besøg et par gange. Altså et overskueligt og lavteknologisk projekt: Samme rute 2 gange pr optælling, begyndende i maj, skrive i forkortet form arterne ind på kort, gennemføre besøgene hver dato delelig med 5 hele ynglesæsonen, i praksis til slutningen af juli.

Det skulle vise sig at være en god ide at tilskære projektet så præcist. Resultatet er overbevisende, vist nedenfor med fed og flettet sammen med sidste års tal, der som nævnt ikke hvilede på samme systematiske grundlag.

Art	2009	2010
Ringdue	2-3	5
Stor flagspætte	1	1-2
Hvid vipstjert	1	1
Gærdesmutte	1	
Jernspurv		1
Rødhals	1	2-3
Sangdrossel	2	3
Solsort	4	4-6
Havesanger	1	2-3
Munk	3-4	3-6
Gærdesanger		2
Tornsanger	2	2
Rørsanger	1-2	2
Løvsanger	1	2-3
Gransanger	1-2	2-3
Musvit	2	2
Blåmejse	1	1
Halemejse	1	
Spætmejse	1	1
Råge	20	5
Gråkrage	1	1
Stær	1	1-2
Bogfinke	4-6	5-7
Stillits	1	1?
Grønirisk	1	2
Rørspurv	1	2
Gulspurv	1	2

Tabel over ynglefuglene i Fredskoven.

Som det fremgår, er tallene glædeligt større for 2010 end det foregående år, hvilket snarere kan tilskrives de flere og systematiske optællinger frem for større bestande. Det ses, at gærdesmitten nu helt mangler, hvilket vel

er en følge af den hårde vinter 2009/10. Udover de nævnte ynglefugle, er set/hørt gulbug, tornirisk, grå fluesnapper, dompap og allike uden mistanke om yngel. Skovspurven yngler ved Pavevænges østindgang, hvor der er bebyggelse. I luften over engen sås ofte landsvale. Og langs kysten de forventelige fugle som hætte- og sølvmåge, gravand m.fl.

På næste side ses et luftfoto fra 2010 (ortofoto) af området, sådan som det kunne tage sig ud efter et besøg. Den dobbelte linje viser ruten og forkortelserne og hørte og sete fugle er indtegnet. Jeg overførte oplysningerne ved at pinde arterne af efter hvert besøg (og highlightede bogstaverne, så jeg hele tiden kunne følge med i om jeg huskede alle markeringer).

Tilbage var der efter sæsonen således 16 kolonner med oplysninger om antallet af hver art ved de pågældende besøg. Og de aflæste skøn over ynglefuglene er derfor anbragt i arts-skemaet.

Summa summarum en meget pålidelig vurdering af ynglefugles antal på denne meget almindeligt forekommende landskabstype, som vi ornitologer ofte viger tilbage for at beskæftige os med, til trods for at sådan ser landet typisk ud. Vi opsøger hellere lidt mere celebre og specielle lokaliteter, men der er altså også brug for at kende artssammensætningen og antallet af de mest almindelige ynglefugle i det fynske land.

Grundkort Fyns ortofoto fra 2010 over området. Ruten er den dobbelttrukne linje. Arternes fordeling er vist.

Det kom bag på mig, at der rent faktisk var så mange fugle som tabellen viser. Undervejs fik jeg næsten et forhold til de enkelte arter og individer, undrede mig fx over hvor ”min” gulspurv var en bestemt dag.

Jeg kan kun anbefale andre at gøre samme øvelse, den bibringer meget glæde og giver forståelse for fuglenes fordeling. Det var for mig vigtigt at jeg havde sat rammerne så præcist, det var med til at disciplinere hele forløbet. Der er selvfølgelig intet nyt i det jeg har gjort, en slags feltornitologi for nybegyndere, javel. Men jeg vil gøre det samme til næste år igen.

*Gulspurv, en af Fredskovs ynglefugle.
Foto: Søren Gjaldbæk*

På næste side ses ”enhver optællers standardudstyr”!!

Lavteknologi: I en NEFA-holder har jeg tilskåret en klods, sat en plade på i A5format, udskåret en plastiklomme, et par klæbepuder og vupti! Her er redskabet monteret på mit cykelstyr på vej hjem fra en af de første optællinger.

Fynske fuglemalere

Af Poul V. Rasmussen

Det var sådan set slet ikke meningen, at jeg i denne lille serie om fynske fuglemalere, havde tænkt mig at skulle skrive om mig selv, i hvert fald ikke allerede. Men da deadline for indlevering af materiale til ”havrevimpen” endnu engang kom bag på mig, var det ikke muligt at få kontakt til andre kunstnere – så kære læsere, i må nøjes med mig.

Og nu jeg så nævner ordet ”kunstner”, vil jeg skynde mig at sige, at jeg ikke selv mener jeg fortjener at sætte denne titel på mit cv. Det er sådan lidt det samme med at kalde sig ornitolog – er man ornitolog fordi man kigger på fugle, eller kræver det en biologiskuddannelse - tjah??

Gråspurve fra Tåsinge, 2010.

Nå, kunstner eller ej – jeg laver i hvert fald billeder.

Jeg har tegnet og malet siden jeg var barn. Gennem et par forældre, som begge havde talent for det kreative, har jeg nok fået det første blide skub til at gøre lidt mere ved det at male og tegne end normalt er. Og interessen har åbenbart holdt sig, for jeg er aldrig helt holdt op.

Men der har da været perioder i mit liv, hvor jeg stort set ikke har fået løftet en blyant eller åbnet en malertube. Man bliver arbejdsramt, starter sit

eget firma – og ”børneramt” for ikke at forglemme. Og ens lyst og tid til noget så egoistisk som at lave billeder, kommer langt ned i rækken af prioriteringer.

Skønt lysten var der, mister man hurtigt rutinen, og når man en sjælden gang for malergrejet frem, vil det slet ikke som man vil.

For godt tre år siden meldte jeg mig derfor til et aftenskolekursus i akrylmaling på Kragekær malerskole, som

næsten ligger i min baghave, så nemmere kunne det ikke være
Det var ligesom starten til at komme i gang igen.

I min aktive ungdom som ”kunstner” (ups! nu var den der igen), gjorde jeg det primært i blyants - og tustegning. På daværende tidspunkt leverede jeg en del tegninger til DOF-Fyns årsrapporter.

Og når der skulle kulør på var det især med pastelkridt.

På samme tidspunkt forsøgte jeg mig ud i silhuetklippet. Jeg var heldig at få en kontakt til nogle mennesker som skrev tekst og musik til sange, og jeg

Musvåger på træk.

Troldanddepar – Vejlen, Tåsinge.

fik lov at illustrere til flere af deres bøger. For naturen og ikke mindst fuglene en stor inspiration i det jeg laver.

Hvad mine billeder forhåbentlig, viser er jeg rendyrket naturalist.

I dag maler jeg primært med akryl og olie og jeg har for alvor fået mod på at male fugle.

Det tog sin tid. For når man selv har brugt meget tid til at kigge på fugle, bliver man meget kritisk med at det skal ligne. Det skal ikke være fotografisk – men man skal kunne gen-

kende fuglen, både som art men også i det landskab den bevæger sig. Og der til skulle man meget gerne kunne formidle motivet med mere end netop det fotografiske. Jeg skal ikke sammenligne mig med nogle af de store franske navne, men jeg føler mig meget inspireret af impressionisterne. Deres valg af de rene farver og ikke mindst forståelsen for lys og skygge gør i mine øjne denne genre til noget ganske specielt. Jeg skal spare jeg for en masse fine ”kunstord”, som så ofte bliver brugt i denne verden. Jeg mener billedkunst skal ses – ikke forklares med ord.

Side (ca.) 9-ornitologen

Af Søren Gjaldbæk

Dette nummers side 9-ornitolog er 54-årige Michael Mosebo Jensen, som Havrevimpens læsere kender fra talrige artikler om rejser rundt i verden. I ornitologkredse har han initialetterne MMJ. Han har siden 1993 siddet i bestyrelsen for DOF-Fyn og været fast medlem af ekskursionsudvalget, mange af DOF-Fyns medlemmer har været på tur med MMJ på Vestfyn eller på januarlangtur rundt i landet, rejsemålet bestemt af, hvor der er gode fugle.

Michael er født og opvokset og opvokset på Thurø. Interessen for fugle startede i forbindelse med en tur til Bornholm i første real. På det obligatoriske smut til Christiansø talte han 56 reder af Ederfugl, hvilket måske ikke er så imponerende i betragtning af, at der er omkring to tusinde, men Michael syntes, at det var enormt fascinerende med Ederfuglene, som man kunne se uden at de forlod rederne. Interessen for at tælle op er intakt den dag i dag. Turen til Christiansø gav også Alk og Lomvie, de havde dog set Lomvie et par dage tidligere i en havn på Bornholm. En af klassekammeraterne, Hans Riemann, havde Fugle i Farver, og de begyndte hurtigt at konkurrere om, hvem der kunne kende fuglene ud fra billederne i bogen. Som folk, der har bemeldte

klassiker vil vide, var det ikke helt let, som det også fremgår af just udkomne nummer af Fugle og Natur. Hans havde set Halemejse og drillede Michael med, at den ville han nok aldrig få at se andre steder end i Fugle i Farver. Det kom nu til at gå anderledes.

Hjemkommet fra Bornholm begyndte Hans og Michael at kigge på fugle på Thurø og omegn. Michael meldte sig ind i såvel DOF som den lokale Midtfyns Ornitologiske Forening – MOF – som arrangerede fugleture til jyske lokaliteter og Hamburger Hallig. Her mødte han Søren Bøgelund – SØB – der også er i DOF-Fyns bestyrelse og som Michael stadig rejser rundt med på fugleture. Optikken bestod dengang af en 12 x 65 kikkert – den mindede mest om to kakkelovnsrør bundet sammen med ståltråd. Hans, Søren og Michael fik smag for at se mere eksotiske fugle og arrangerede i 1975 en tur til Mallorca, her var der blandt andet Munkegrib og Dværghornugle til en af Michaels mange lister. Lysten til at rejse var der altid, og når der på gymnasiet var ”temadage” henlagde Michael to år i træk undervisningen til Falsterbo for at se på det fantastiske efterårstræk, som man kan opleve der.

MMJ. Foto: Allis Højgaard Nielsen.

Det organisatoriske arbejde tog også så smat in begyndelse – Michael sad i MOF's bestyrelse og i DOF-Fyns ekskursionudvalg.

I 1978 begyndte Michael at læse spansk og engelsk på Odense Universitet og flyttede på kollegium i Odense. Som for så mange andre betød

studietiden et afbræk i fuglekikkeriet – ud over studierne er der jo forskellige selskabelige aktiviteter, der tager ens tid. Studierne blev afsluttet og efter halvandet års arbejdsløshed blev Michael i 1985 ansat på VUC i Middelfart, hvor han stadig underviser i sine to sprog. En del af undervisnin-

gen er om aftenen, hvilket giver fine muligheder for at kigge på fugle om dagen. Der er næsten altid 1-2 dage om ugen uden dagholdsundervisning. Disse bliver næsten altid brugt på ture i felten.

I 1990 flyttede Michael med sin kæreste til Langeskov, og her var der ikke meget natteliv, hvilket gjorde det ret oplagt at genoptage de ornitologiske aktiviteter. Langesøskovene blev trasket tynde – alle områder talt op og alle resultater sat ind på et kort over området. Michael var på det tidspunkt ikke videre optaget af hits og glædede sig over de lokale fugle, f.eks. Grønspætte, Skovsnepe, Hvepsevåge og korsnæb. Bedste fugl i den periode var en Snespurv. I 1992 kontaktede han DOF-Fyn for at komme i bestyrelsen, det lykkedes året efter, og der har Michael siddet siden. Siden 1994 har han haft plads i DOF's repræsentantskab og siden 1999 også i DOF's feltudvalg, som blandt andet arrangerer de årlige felttræf. De senere år har han været formand for dette. Det oprindelige incitament til at deltage i det organisatoriske arbejde var for at få viden om, hvad der foregik i fugle verdenen. Det er det stadigvæk, men arbejdet i Feltudvalget er vigtigt for at feltbisserne også har et talerør i DOF, så man ikke får en "klub 300", som man kender det fra Sverige. Her har de rigtigt aktive ornitologer har dannet deres egen forening. "Det er også vigtigt at få folk væk fra mobil-

telefonerne og ud i felten, og feltarbejde er skidespændende".

Jeg traf selv Michael første gang i 1996 på en DOF-Fyn-tur til Skagen. Jeg var helt "grøn", men ret interesseret i at se sjældne fugle. Jeg undrede mig noget over den begejstring, hvormed Michael fremviste en Stenpikker, men vi havde en fin tur og det blev da til lidt sjove fugle, inden vi kørte hjem via Rømø, hvor der var meldt Langnæbbet Sneppeklire og Amerikansk Pibeand. Det regnede så meget i Skagen, så alle var indstillet på at køre hjem. Vi kom for sent til sjældenhederne, men nåede i det svindende dagslys at se såvel Sandterne som Hvidbrystet Præstekrave. Personligt var jeg skuffet over, at sjældenhederne var væk, men Michael var glad for de to andre arter, som han ikke havde set i tyve år. Jeg skal hilse og sige, at han har skiftet holdning. Vi begyndte at køre på fugleture sammen en gang om ugen – mest i Sønderjylland - og kom ret hurtigt på at køre efter hits og nye arter. Den første var en Høgeugle i 1997 på Bogø. På det tidspunkt havde vi under 300 arter på vores DK-liste, men Michael er altid frisk på en konkurrence, så det blev til rigtigt mange langture efter ny arter, og de dage hvor en Sandterne kan kompensere for en ny art er talte. Michael kører kompromisløst efter enhver ny DK-art, og har i dag 405 på sin DK-liste. Dertil er der to, som mangler SU's velsignelse, så tallet bliver måske

snart 407, afhængigt af, hvad SU måtte mene om sommerens fund af Orientbraksvale og Hvidkronet Stenpikker.

Når man kører så meget efter nye arter er der selvfølgelig skuffelser – fugle kan jo flyve - og ekstra store glæder. Det bedste twitch, som Michael lavede var en Spottesanger ved Grenen. Der blev ringmærket en den 16. august. Jeg kørte derop med Michael i håb om at genfinde fuglen. Når man betænker, hvor stort et rør- og kratområde, der er ved Grenen, var det et ret tåbeligt projekt, og vi fik som alle de andre ”superoptimister” lov til at stå og kigge på krat og ingenting i flere timer indtil det endelig blev mørkt og vi kunne få lov til at køre hjem. To dage senere blev der ringmærket endnu en Spottesanger samme sted, og Michael havde ikke fået nok. Han kørte derop igen – denne gang alene. Skæbnen ville, at da fætter Højben gik ind på Sandormsporet – 500 meter fra ringmærkningsstedet, blev han ringet op af ringmærkerne, der ville vide, hvor langt væk han var, for fuglen var lige blevet genfanget. 2 minutter efter var fuglen i bogen. Hvor svært kan det være. De gode (denne artikels forfatter og mange andre konkurrenter) græd og den onde lo.

DK-listen er den vigtigste for Michael, men derudover fører han matrikelliste, Fynsliste, VP-liste (fugle set i Vestpalæarktis), verdensliste, ædelartsliste (arter, man selv har fun-

det), årsliste og hvad der måtte være af lister for et enkelt år, som man kan konkurrere på. ”Man må godt blande fuglekikkeri og sport – selvfølgelig skal det ikke kun være sport, jeg kan enormt godt li’ at kigge på fugle”. Verdenslisten er på 2603 og jeg går ud fra, at det ikke passer Michael, at der er to fynboer – Niels Bomholt og Lilly Sørensen – der har flere.

Michael på Korsika på jagt efter arter til verdenslisten. Foto: Allis Højgaard Nielsen.

Som læserne måske har gættet sætter Michael meget stor pris på at rejse. Hvert år er der i februar/marts en tur til fjerne destinationer. Der går meget tid med at planlægge, hvilke lokaliteter, der skal besøges og hvilke arter, der skal ses. Verdenslisten er altid i tankerne, når der vælges rejsemål. Når Michael kommer hjem skal der rundes af med en rapport over turen, og det bliver også altid til et foredrag i DOF-Fyns regi. Udover ”forårsturen” bliver det også til et par mindre

ture – alt i alt spenderes der 1-1½ måned hvert år i udlandet. Hjemme bliver der også gået til vaflerne, i træktiden tager Michael til yndlingslokaliteterne Skagen eller Blåvand så meget som muligt, hvis vejret er til det. Dovnsklint er også et yndet mål. I de mere stille perioder bliver det til fuglekikkeri 1-2 dage om ugen. De senere år har Michael boet i nærheden af Middelfart, og i perioder følges lokalområderne Føns Vang, Gals Klint, Hindsgavl og Husby Strand. På sidstnævnte lokalitet har Michael fundet en Damklire (2003), en Sibirisk

Sortstrubet Bynkefugl (2003) og en rekord stor flok Skestork (2002). Et andet godt fund fra Fyn var Balearskråpe i 2008 (ny art for Fyn) i forbindelse med en af de ornitologiske yndlingsbeskæftigelser: Havobs. Uden for Fyn er de bedste ædelarter Humesanger og Topskarv.

Vi vil slutte med ønsket om, at de kommende år må bringe mange sejre (ikke for mange) på diverse lister og mange gode timer med kratlusk, havobs. og trækobservationer.

Tereklire på Firtalsstrand

Finderberetning af Ole B. Olesen

Søndag den 19. september sidst på eftermiddagen kørte jeg ud til Firtalsstranden, for at se lidt vadefugle. Jeg ankom ca. 17.00 og konstaterede, at der var pænt mange ryler og en lille flok Lille Kobbersnepe. Jeg tjekkede rylerne – det kunne jo være, at der var en sen Kærløber. Klokken 17.50 opdagede jeg en mindre klire (på størrelse med en Mudderklire) med gule ben (som lyset faldt på dette tidspunkt) og tyndt opadbøjet næb, hvidligt bryst og hvid bug med lysegrå fjer op foran den sammenfoldede vinge. Kliren fouragerede på en vadeplade overfor fugletårnet. Jeg fik straks associationer til Terekliren, en

fugl jeg ingen erfaring har med. Jeg bestemte mig for at tjekke de nærmere dragtkendetegn ved hjælp af min medbragte ”Fugle i Felten” (FiF), mens jeg forsøgte at holde styr på, hvor kliren befandt sig. Flere kendetegn i FiF af kliren passede dog mindre godt. Kliren er tegnet i FiF med orange ben, med gråt bryst og med et ret kraftigt næb. Jeg kikkede i scopet for at tjekke oversidedragten, men kliren var væk! Heldigvis kom den spankulerende ud på vadepladen igen kl. 18.10 i et meget flot lys, hvor den ret ensfarvet grå overside med sorte striber ned på ryggen og en sort kant nederst på den sammenfoldede vinge

kunne ses tydeligt. Fuglen havde endvidere en påfaldende stejl pande og fouragerede lidt foroverbøjet. Jeg var nu ret sikker på, at dette måtte være en Terekklire, selvom visse dragtkarakteristika afveg fra tegningen i FiF. Jeg havde desværre glemt at tage en mobil med, så jeg besluttede at køre til Odense for at hente AMY. Vi var begge tilbage kl. 18.45, men fuglen var som sunket i jorden. AMY ringede til forskellige folk for at nævne, at der var en mulig Terekklire. AMY og jeg forsøgte at genfinde kliren mandag morgen, og NRA sluttede sig til os mandag eftermiddag, hvor han genfandt fuglen kl. 17.10. Herefter blev Terekkliren meldt ud på Dofcall. Det lykkedes AMY at få et foto af kliren, som ikke er specielt skarpt (taget gennem scope), men hvor man tydeligt kan se,

både næbform og den stejle pande, samt ane de gule ben.

Terekklirens benfarve varierer meget afhængig af lyset. Jeg har set helt gule ben på fuglen søndag aften, hvor det var overskyet, mens benene viste sig betydeligt mere orange i sollys mandag eftermiddag.

Terekklire. Firtalsstrand. Foto: Søren Gjaldbæk.

Det videre forløb

Af Søren Gjaldbæk

Jeg sov tungt og godt om morgenen mandag den 20. september, da en sms fra Tim Hesselballe vækkede mig: ”Jeg har fået en melding fra Anders Myrtue om en mulig Terekklire på Firtalsstranden – jeg ved ikke mere!” Det tog mig ca. 2 sekunder at komme i tøjet – jeg kunne lige nå derud, inden pligterne på Nordfyns Gymnasium ville spærre for fuglekiggeri. Jeg kørte fluks på ”firtallet” og afsøgte området – der var en del Almindelig Ryle – ca. 350 og en halv snes Lille

Kobbersneppe, men ingen vadefugle fra fuglebogens rigtig interessante sider. En flok Grågæs kom sydfra fulgt af en 3K Havørn, men ellers skete der intet, og jeg tog på arbejde med uforrettet sag. Jeg blev løsladt fra arbejdet ved to-tiden og prøvede lykken igen. Det gav ikke noget nyt, men jeg fik selskab af Anders Myrtue, der fortalte mig, at det var Ole Bendt Olesen, der havde set fuglen, og at der ikke var nogen tvivl om identifikationen – ordet ”mulig”

dækkede over Oles overdrevne for-sigtighed. Klokken blev fire, og jeg skulle hjem – almindelige sysler såsom indkøb og madlavning stod på programmet. På vej tilbage til bilen mødte jeg Ole, der bekræftede, at det var en Tereklire, han havde set – han havde været lidt i tvivl omkring benfarven, men var overbevist om, at det enten skyldtes belysningen, da han så den eller måske fuglens alder. Han havde set mange i USA, og jeg gratulerede ham med fundet og opfordrede ham til at sende observationen til SU. En god times tid senere, hvor jeg just havde forladt grønthandleren fik jeg en opringning fra Anders – ”fuglen var tilbage”. For tredje gang den dag begav jeg mig mod Firtalsstranden - min forstående hustru kunne naturligvis sagtens forstå, at en ustegt Tereklire var vigtigere end en stegt kylling – og efter en lille halv time ankom jeg til fugletårnet, der var godt fyldt – der var andre end undertegnede, der var interesseret i fuglen. Den var til gengæld ikke interesseret i os, og den var navnlig forsvundet. Der var tre, der havde nået at se fuglen før den forsvandt – de kunne desværre ikke sige noget om, hvor fuglen var blevet af – ”den var bare blevet væk”!! Vi kommenterede det ikke, men har måske via grimasser og kropssprog antydnet, at det ikke var ”helt godkendt”. Vi blev i tårnet til det blev mørkt. Et par fuglekiggere forsøgte sig nordfra – det var ikke nogen god ide, for den gustne stem-

ning blev sat i relief af et kraftigt regnskyl, og der er ikke meget læ på diget!! Eneste interessante fugl blev en Lille Regnspove, der ivrigt kaldende fløj over området.

Vi tog hjem med uforrettet sag, og jeg opgav tanken om at få Tereklire på min Fynsliste.

Tereklire. Firtalsstrand. Foto: Søren Gjaldbæk.

Sådan gik det ikke – jeg var ved halvtotiden ved at indvie voldsomt interesserede elever i 4. trekanttilfældes mange udfordringer – da der indløb besked fra Tim Hesselballe Hansen om, at nu var kliren ”på plads”. Heldigvis var det så tæt på ringetid, at vi alle ”kunne høre klokken”, så jeg tog atter en gang til stranden. Udover Michael Mosebo Jensen var fugletårnet tomt, og vi kunne hverken se Tim eller klire. Vi var pænt utilpasse og irriterede ved situationen, men efter kort tid dukkede Tim op med bemærkningen ”Har i krydset for vildt”. Vi hav-

de ikke set noget som helst. Det viste sig, at kliren var fløjet op i nordenden af Firtalsstranden, og Tim var sammen med de øvrige observatører gået derop for at få set fuglen bedre. Efter kort tid fandt Tim kliren igen – den gik en god halv kilometer fra tårnet, men var let at genkende. Det buede næb, den stejle pande og de orange ben kunne ses på lang afstand.

Fuglen blev på stedet resten af dagen og var af og til ret tæt på fugletårnet – omkring 200 meter – men den kom aldrig tæt nok på til et ”portrætfoto”. Den dag lykkedes det for omkring femten birdere at få fuglen at se, og der var mange af dem, der havde prøvet flere gange.

Fuglen skulle vise sig at være ret drilagtig. De folk, der forsøgte sig næste dag – onsdag den 22. september – blev først belønnet klokken 5, og fuglen stod langt fra tårnet. De næste par dage var der ingen meldinger på trods af, at mange forsøgte sig. Om søndagen den 26. september, hvor de fleste troede fuglen over alle bjerge blev den set både formiddag og eftermiddag. Selv så jeg den sidste gang dagen efter. På vej fra skole kørte jeg – som så ofte før – forbi Firtalsstranden, jeg havde ikke Terekkli-ren i tankerne, men det fik jeg hurtigt, da jeg på parkeringspladsen kom i krydsforhør af en vredliden fuglekigger fra Jylland, der ville høre, ”hvordan man så Terekklire”. Jeg var ikke hurtig nok med at svare, for han råbte anklagende ”den er jo meldt i dag”.

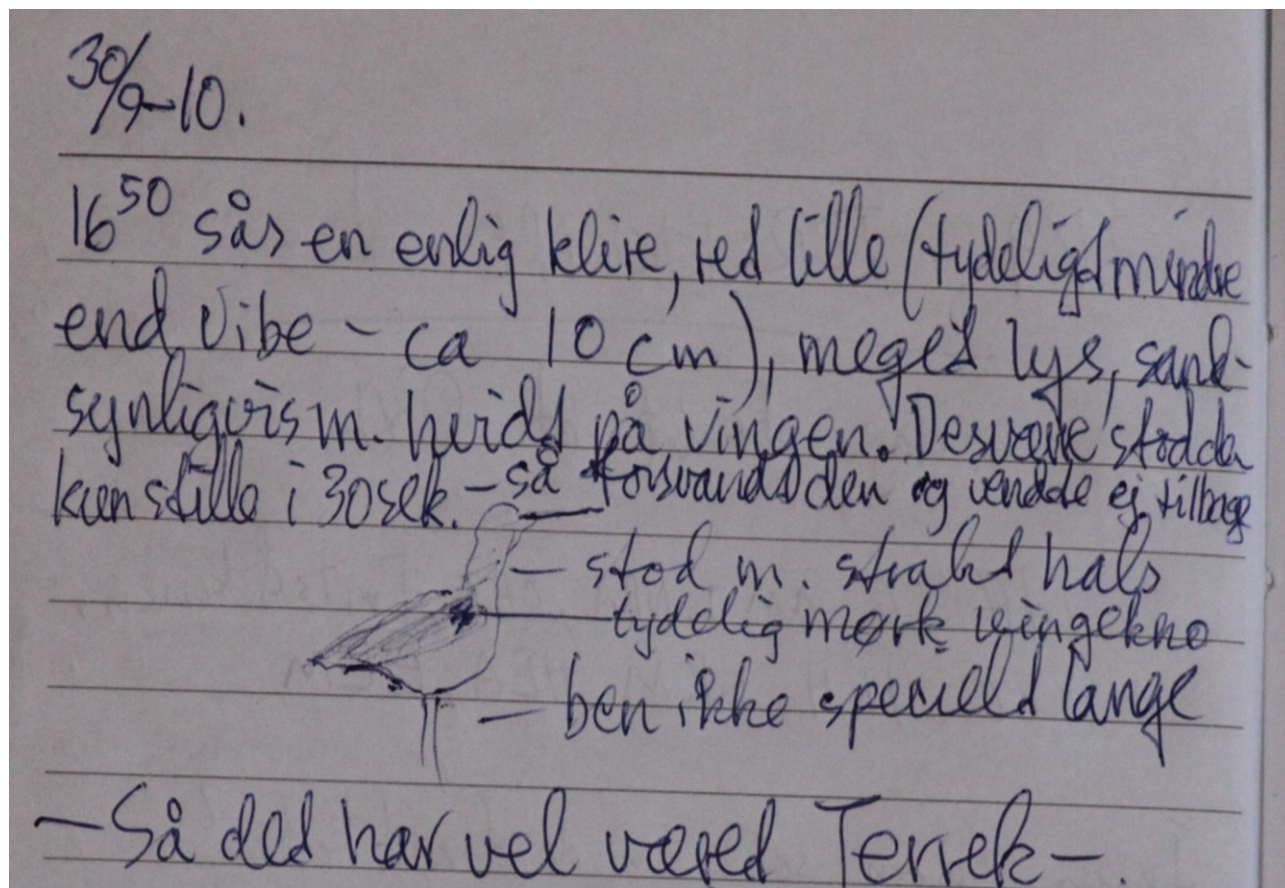
Det vidste jeg ikke, men påtog mig rollen som dyrepasser og pegede mod tårnet. Vi fulgtes derned, hvor Lars Andersen stod og holdt øje med fuglen – det var nødvendigt, for den gemte sig i et inferno af 500 Viber, 300 Hjejler, masser af ryler og 7-800 Hættemåger – i bunden af Firtalsstranden, og for at gøre situationen perfekt blæste der en strid nordøstvind mod tårnet, så det var vanskeligt at holde teleskop i ro og tårer fra øjnene. Min jyske ven var ikke tilfreds med synet, og betvivlede, at vi kiggede på den rigtige fugl. Lars gik og jeg var også ved at pakke sammen, da alle fugle i området gik på vingerne. Til min store overraskelse hørte jeg ”der flyver den” fra jyden – det var godt nok imponerende, at finde kliren i ”fugletsunamien”, men hans humør skiftede fra minus til plus, mens han underholdt mig om feltkendetegn. Man har lov at være heldig!!

De to næste dage blev fuglen set henholdsvis midt på dagen og kortvarigt sidst på dagen. Den 30. september lagde jeg endnu engang vejen forbi Firtalsstranden på vej fra arbejde og antraf endnu engang min jyske ven på parkeringspladsen, denne gang i selskab med en bror, der også skulle se kliren. Efter en times forgæves tid i tårnet – der havde været tilrejsende uafbrudt fra morgenstunden – tog jeg hjem. Senere på aftenen så jeg et DOF-call, hvor der stod at læse, at ”Terekklire på plads, 16.445-17.15”. Senere erfarede jeg ved at læse i no-

tesbogen på Firtalsstranden, at det måske var lidt af et skønmaleri – læs selv ”beretningen” nedenfor.

Som det forhåbentlig fremgår af ovenstående, var fuglen ikke nem at

have med at gøre, men med passende ildhu kunne man få sig gode oplevelser med en for Fyn rigtig sjælden fugl.

Ringmærkning i Tarup Grusgrave 2008-2010

Af Jacob Sterup Andersen

Siden 2008 har Fyns Ringmærkegruppe (ved Hans Rytter og Jacob Sterup) ringmærket fugle i Tarup Grusgrave som en del af det såkaldte CES-projekt. CES står for Constant Effort Site. Oversat til dansk kunne det kaldes SYF – ”Standardiseret Ynglefugle Fangst”. Kort fortalt går projektet ud på at fange og ringmærke

småfugle på samme måde år efter år på samme lokalitet gennem hele ynglesæsonen.

I praksis bliver der ringmærket én dag i hver ti-dages-periode fra starten af maj til slutningen af august (i alt 12 dage pr. sæson). I Tarup bruger vi 11 net, der hver gang står på samme sted og er åbne fra en halv time før solop-

gang og seks timer frem. Alle fangne fugle bliver ringmærket/aflæst, målt, vejjet og køns- og aldersbestemt. CES-mærkningen kan sammenlignes med DOFs punkttællingsprojekt, idet de indsamlede data giver oplysninger om bestandssvingninger hos danske ynglefugle. Desuden giver CES-mærkningen oplysninger om forskelle fra år til år i ungeproduktion og overlevelse.

CES-projektet blev i Danmark startet op på forsøgsbasis i 2004 og startede for alvor i 2006, hvor der blev ringmærket på fire lokaliteter fordelt med to i Jylland (Dybendal og Brabrand Sø) og to øst for Storebælt (Ravnstrup Sø og Amager Fælled). I 2008 kom Tarup Grusgrave med i projektet, og Ove Sø i Thy kom med i 2009. I andre europæiske lande har der kørt CES-projekter i mange år.

Fangsttallene i Tarup Grusgrave

Da vi startede den første sæson i 2008, var vi meget spændte på, hvad Tarup Grusgrave kunne byde på. Heldigvis forløb sæsonen over al forventning, og vi fangede i alt 469 fugle. Grusgravene udmærkede sig med en høj artsdiversitet – i alt fangede vi det første år hele 35 forskellige arter, bl.a. ”sjove” arter som Spurvehøg, Ringdue, Gøg og Isfugl.

I 2009 lagde vi ud med at fange en Fiskehejre på sæsonens første dag – en noget uventet fangst i et spejlnet! Året skuffede lidt i forhold til 2008, idet der ”kun” blev fanget 363 fugle.

Dette skyldtes især lavere fangst af ungfugle. Antallet af arter endte på 32, heraf igen i år Gøg (genfangst af fuglen fra 2008!) og Isfugl.

Det samlede facit for 2010 blev stort set det samme som året før – 352 fugle fordelt på 32 arter. Stor Fluespætte var eneste ikke-spurvefugl dette år, og Isfuglene så ud til at være helt forsvundet fra området pga. den hårde vinter. Landsvale og Grå Fluesnapper var nye CES-mærkearter i grusgravene, hvorved der i alt er fanget 40 forskellige arter på de tre år.

	2008	2009	2010
Antal gamle	231	213	221
Antal unge	238	150	131
I alt	469	363	352

Tabel 1. Samlet antal fangne fugle 2008-2010 fordelt på gamle og ungfugle.

Lægger man fangsttallene for de tre år sammen, når man frem til i alt 1.184 fugle. Helt så mange forskellige individer er der dog ikke blevet fanget i praksis, idet i alt 76 af de gamle fugle i 2009 og 2010 var genfangster af fugle mærket et eller to år tidligere. Dermed ender det samlede antal forskellige individer på 1.108 eks.

Set samlet over de tre år har de almindeligste arter været Blåmejse (111), Musvit (108) og Rørsanger (104).

Ikke just en småfugl. Foto: Jacob Sterup Andersen

Genfangster

Et af hovedformålene med CES-projektet er at genfange ynglefugle fra år til år. Ved at sammenligne andelen af ynglefugle, der bliver genfanget året efter, får man et udtryk for variationen i overlevelsen fra år til år. I Tarup har vi i 2009 og 2010 genfanget 12-13 % af de gamle fugle, som vi fangede året før. For ungfuglene er tallet betydeligt lavere, kun 3-5 %. Dette skyldes ikke kun, at mange af ungfuglene dør inden næste år, men også at ungfuglene i højere grad end de etablerede ynglefugle udvander fra området.

	Antal gamle fugle fanget i 2008-09	Heraf genfanget året efter
Stor Flagspætte	10	50 %
Solsort	38	13 %
Kærsanger	21	0 %
Rørsanger	55	4 %
Tornsanger	30	0 %
Havesanger	40	38 %
Munk	11	0 %
Gransanger	15	0 %
Løvsanger	37	27 %
Blåmejse	15	20 %
Musvit	31	16 %
Gråspurv	33	9 %
Skovspurv	12	17 %
Rørspurv	33	9 %
Alle arter	444	13 %

Tabel 2. Genfangstprocenter for gamle fugle. Alle arter med mindst ti fangne gamle fugle i alt i 2008-2009 er medtaget.

Der er bemærkelsesværdigt store forskelle fra art til art på, hvor mange af de gamle fugle, der dukker op igen året efter, jf. tabel 2. Størst genfangstandel (blandt de mest hyppige arter) har vi haft hos Stor Flagspætte, hvor chancen for at få fat på den samme fugl igen året efter har været 50 %. Herefter kommer – måske noget overraskende – de to Afrikatrækere Havesanger og Løvsanger med hhv. 38 % og 27 %. Disse to arter står i skærende kontrast til resten af de almindeligste sangere, hvor kun mellem 0 og 4 % vender tilbage.

Ungfugle

Årets første unger har vi hvert år fanget i starten af juni. Det er typisk Sol-sort, mejser, Skovspurv og Rørspurv, der er de første til at få unger på vingerne, og senere følger de øvrige arter i den rækkefølge, de er ankommet. Ungfugleandelen stiger jævnt gennem juni og juli, og stabiliserer sig i august, hvor ca. 80 % af fangsterne udgøres af ungfugle.

Det er meget forskelligt fra art til art, hvor mange ungfugle vi fanger. Hos Blåmejse og Gransanger har ungfugle udgjort hhv. 77 % og 74 % af fangsterne. I den modsatte grøft finder vi Gråspurv, hvor vi har fanget 35 gamle fugle, men ikke en eneste ungfugl! Samlet set for alle arter har ungfuglene udgjort 43 %.

Gøg. Foto: Jacob Sterup Andersen.

Hvad kan resultaterne bruges til?

CES-mærkningen i Tarup Grusgrave viser først for alvor sin værdi, når resultaterne bliver sammenstillet med resultaterne fra andre lokaliteter. Iso-

leret betragtet er der meget stor usikkerhed på mange af de data, vi har samlet ind.

Man kan illustrere, hvad CES-mærkningen bl.a. kan bruges til, ved at bruge fangsttallene for Blåmejse som eksempel. På de tre år har vi fanget hhv. 7, 8 og 10 gamle Blåmejsere og hhv. 45, 15 og 26 ungfugle. I 2009 blev to af de gamle fugle fra året før genfanget, og i 2010 blev en gammel fugl (og en ungfugl) fra 2009 genfanget. Disse tal udgør grundlaget for beregninger af ændringer i ynglebestanden (gamle fugle), reproduktion (forholdet mellem ungfugle og gamle fugle) og overlevelse, og resultaterne i form af indeksværdier (første år = indeks 100) er vist i tabel 3. Det skal dog understreges, at den statistiske usikkerhed på disse data er meget stor.

	2008	2009	2010
Ynglebestand	100	114	143
Reproduktion	100	29	40
Adult-overlevelse		100	45

Tabel 3. Eksempel på beregnede indeksværdier for størrelsen af ynglebestanden, reproduktion og overlevelse af adulte fugle. Blåmejse er brugt som eksempel.

Genmeldinger

Det er begrænset, hvad mærkningen (endnu) har givet af genmeldinger. Enkelte mejser er fundet døde eller er

dræbt af katte i lokalområdet. Eneste genfund uden for lokalområdet er en Rørsanger, mærket i 2008, der blev aflæst på efterårstræk i Luxembourg. Der er ikke fanget fugle i Tarup, der var mærket på andre lokaliteter.

Isfugl. Foto: Jacob Sterup Andersen.

Fremtiden

CES-mærkningen i Tarup Grusgrave fortsætter efter planen i 2011. Forhåbentlig er der med tiden flere ringmærkere rundt i landet, der slutter sig til projektet. Der kommer hvert år en lille status over resultaterne fra alle de danske CES-lokaliteter i DOFs publikation "Fugleåret".

Tak

Projektet ville ikke have kunnet gennemføres uden en velvillig indstilling fra Tarup-Davinde I/S, der har givet tilladelse til ringmærkning på deres arealer. Friluftsrådet og Danmarks Ringmærkerforening har givet økonomisk støtte til indkøb af net.

	2008	2009	2010	I alt
Fiskehejre		1		1
Spurvehøg	1			1
Ringdue	2			2
Gøg	1	1		2
Isfugl	2	1		3
Stor Flagspætte	6	5	5	16
Landsvale			2	2
Hvid Vipstjert	1	1	1	3
Gærdesmutte	7	4	4	15
Jernspurv	1	3	2	6
Rødhals	5	3	7	15
Nattergal		1	1	2
Solsort	30	24	32	86
Sangdrossel	2	1	2	5
Rødstjert	1			1
Kærsanger	20	14	7	41
Rørsanger	38	38	28	104
Gulbug	3	4	1	8
Gærdesanger	5	4	9	18
Tornsanger	42	31	15	88
Havesanger	39	31	25	95
Munk	6	10	21	37
Gransanger	34	21	33	88
Løvsanger	38	25	17	80
Grå Fluesnapper			1	1
Broget Fluesnapper	1			1
Halemejse	1	22	4	27
Sumpmejse	9	5		14
Blåmejse	52	23	36	111
Musvit	49	26	33	108
Korttået Træløber	1	1	3	5
Stær	6		3	9
Gråspurv	17	16	2	35
Skovspurv	7	9	17	33
Bogfinke	4	4	3	11
Grønirisk		1	2	3
Lille Gråsiken	1	1	9	11
Dompap	2		1	3
Gulspurv	1	3	6	10
Rørspurv	34	29	20	83
I alt	469	363	352	1184

Tabel 4. De samlede fangsttal for alle arter 2008-2010.

Filippinerne

- blandt Abeørne og æg med ben

Af Michael Mosebo Jensen

Næppe havde vi set os mætte på Harpy-ørnen (*en af verdens største og kraftigste ørne. Vanskelig at få at se i Latin-amerikas regnskove*) dengang for halvandet år siden i Venezuelas tågede regnskov, før det lød et sted fra bagkæden: ”Og næste år er det Abeørnen på Filippinerne!” Således hændte det, at vi et år senere vendte østover. I sandhedens tjeneste, som det hed engang – presser følgende anekdote sig dog på. Vi har nu set Abeørn, men desværre kan det ikke bevises. Vores medbragte kanonfotograf havde ellers gjort sine forberedelser, og som Jørgen udtrykte det ”skiftet glaspladerne ud og gået helt digitalt”. Der blev ustandseligt knipset løs, hvor vi end befandt os. Jeg tror ikke, der var den usle rønne, den jeepney (*En slags ombygget mellemting mellem en bus og et militærkøretøj, farverigt og vældig udsmykket. Det bruges til persontransport.*) eller for så vidt den ellers ærbare filippinerkvinde, der gik ram forbi, når vi rullede derudad, og sømanden ikke havde givet efter for de vuggende bevægelser, sådan en køretur uvægerligt afstedkommer – men den dag, vi så Abeørnen var det sort uheld. Det var en af de dage, hvor der blev brugt normalobjektiv! Hvor uheldig kan man væ-

re?!? Godt nok er en Abeørn en kæmpe sag, og godt nok var det egern, der hang hjælpeløst daskende fra de uhyrlige fanger heller ikke nogen lille gnaver – og vi synes da også nok, at den var tæt på – men fotografens satsning blev altså til et landskabsbillede mere, denne gang dog med en spændende prik i horisonten...

Landet i Manila

Nogle dage forinden - midt i februar 2010 - var vi, de sædvanlige fire fynboer: Søren Bøgelund, Jørgen Jensen, Erik Danielsen og undertegnede landet i Manila, som vi de næste 16 dage skulle bruge som udgangspunkt for stikprøver ud i det filippinske landskab. Manila i sig selv var ikke målet, selv om det faktisk ved et par lejligheder lykkedes at få nye arter dér også. Ellers besøgte vi nogle gode steder på det sydlige Luzon (tæt på Manila), dernæst tog vi med indenrigsfly til Mindanao og kørte rundt dernede uden for krigszonen (*Den vestlige del er mildest talt problematisk at besøge pga. et langvarigt opgør mellem oprørere og regering.*). Så tilbage til Manila og hurtigst muligt endnu et indenrigsfly til Palawan – et tredobbelt frodigt Langeland, der ligger nede

mod Borneo. Så igen retur til Manila og derefter hjem til kulden, nok så ubehageligt efter vi var blevet nærmest afhængige af denne herlige tropvarme. Vi besøgte således kun 3 øer af de 7107 mulige, men det dækkede alligevel en god del af de spændende områder i øgruppen Filippinerne, hvad fugle angår, således at vi havde en god chance for mange endemer (*Arter, som kun er hjemmehørende inden for et specifikt område, her: Filippinerne*). Det er jo blandt andet endemer, det drejer sig om derude. Der er omkring 190, og når man tænker på, at Europa huser lidt over en håndfuld, så...

Brun Tornskade – en karakterfugl herude, set én gang i Danmark. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Vi mødte Mark, vores guide gennem hele turen, i lufthavnen. Han gav os med det samme valget mellem at sove eller se fugle. Turen fra Danmark havde trods alt varet små 34 timer. Men nu var der jo fugle, så hvad ventede vi på! En times kørsel syd for Manilas ufatteligt ringe boligområder - lad os bare kalde hele molevitten slum, når vi ser bort fra en rimelig mondæn havnefront - standsede vi. Det var egentlig bare en asfaltvej, der førte os op til en stand med grønne kokosnødder. Efter at have suget dem tynde med de dertil indrettede sugerør gik vi ned igen og kiggede lidt fugle omkring en flod og nogle bygninger, der tilhørte universitetet. Der var bare lige det, at ud af de 47 arter, vi observerede i dette på overfladen uanseelige område, var de 27 endemer. Det gik pludselig op for os, hvorfor lokaliteten Mt. Makilling var noget særligt. Nord for Manila lå et område amerikanerne forlod (nok ikke helt frivilligt) i 1992: Subic Bay Freeport Zone. Det gode for os ved områdets brogede fortid var, at der ikke havde været den træfældning, som ellers hærger Sydøstasien mange steder. Ikke ret langt nord for 11-millioner storstaden Manila lå altså et område med uspuleret regnskov, komplet med asfalterede veje lige til at stille skopet (*almindeligt brugt slang for "teleskopet"*) op på og skovle ind af eksotiske arter. Den aften, vi ankom, var der opvisning af næsehornsfulge, Sodfarvet Myrespætte, frugtduer og

to arter af de ejendommelige malkohaer (nogle ret så punkede gøgefugle), mens der også var mødt repræsentanter op for de endemiske familier Spatelhalepapegøjerne (prioniturus) og kryberne (rhabdornis). Lige inden mørket faldt på, blev det helt hjemligt med Troidænder på aften-træk. Dog blev disse snart efterfulgt af en stribe Filippinske Ænder til at bringe os tilbage i den rette stemning. Før vi satte kursen mod vores overnatningsplads, det charmerende Mountain Woods Resort, skulle vi også lige have et pust fra tropenatten med. Vi kørte op til et sted, hvor ud-sigten sikkert havde været smuk, hvis ikke det altså lige var... fordi det pludselig var mørkt. Det åbne område var imidlertid perfekt til de to arter natravne, der skiftedes til at fare skrigende forbi vores hoveder og hyle om kap med de to arter endemiske ugler, som sad i tykningen. Det eneste minus på sådan en super dag kom på hotellet om aftenen, da man desværre måtte meddele os, at ... der kun var lyst øl. Ja, ja afterbirding (*et begreb opstået af at man bliver tørstig om aftenen efter alle de fugleoplevelser*) er altså en vigtig ingrediens på sådan en tur. Hvad skal man ellers foretage sig, mens man skriver rapport om aftenen?

Næste dag tog vi igen ind i Subic-området. Der er ikke så mange forskellige ruter i regnskoven, så det var igen op ad den såkaldte Hill 394. Til gengæld kan man være ret sikker på

Hvidkindet Malkoha, én af vores 113 endemer fra turen. Foto: Michael Mosebo Jensen.

ikke at have støvsuget sådan et uigennemtrængeligt og mangfoldigt vildnis ved et enkelt besøg. Mens nogle arter har godt gang i yngletiden her i februar, er andre på togt. Uden for yngletiden har fuglene det med at finde sammen i bander, der drager hærgende gennem løvet på jagt efter, hvad de nu måtte æde. Så er det med at være på vagt. Det er det i øvrigt generelt sådanne steder. Denne ene af turens i alt to Grønvingeduer strøg af sted foran os, svingede ind i buskadset - og var væk. Det var en fugl, vi

kendte både fra Goa i Indien og Vietnam, men det var altid det samme show med den. Det var overstået, før det næsten var begyndt. Ser man den godt, er man bare rigtig heldig. Det gjorde vi så heller ikke denne gang. Til gengæld havde vi held med endem-duerne. Duer er nemlig ikke bare sådan nogle kedelige nogen, som folk vil gøre dem til, mens de tænker på, hvordan byerne hærges af skidende sygdomsbefængte tamduer og monotone Tyrkerduer. Ja, nu bliver min-sandten også den stovte Ringdues skønsang lagt for had hos alle landbe-

Grønnakked Brundue, frydefuld endemisk due. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Grøn Ellekrage. Foto: Michael Mosebo Jensen.

folkningen i vort kære land. Herude i Filippinerne fornøjede vi os med 16 arter, heraf ses de 6 aldrig andre steder – og vi var lykkelige for hver og én!

Uden for regnskoven besøgte vi to specielle forsamlinger. Helt ud til asfaltvejen havde 150 Brunnakkede Biædere boret deres koloni i en skrænt, som biædere jo gør – et flot syn, som de svirrede rundt over vejen ganske tæt på os.

Midt i et vejkrøds sad 150 Brunnakkede Biædere. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Længere nede ad vejen standsede vi pludselig for noget ganske andet. Her havde to arter flyvende hunde indtaget træerne. Ikke nok med det. Det var verdens største koloni af verdens største flyvende hunde: The Golden-crowned Flying Fox og The Giant Flying Fox, som måler ca. 1 1/2 m i vingefang. De er desværre gået meget tilbage i takt med fældning af regnskoven andre steder i Filippinerne, men har var der stadig flere tusinde. De er kendt for at tilbagelægge 40 km regnskov i de mørke timer med den meget vigtige sideeffekt, at de spreder mængder af frø for alle vinde.

Verdens største flagermus med et vingefang på 1,5 m. Foto: Erik Danielsen.

Træsejler. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Undervejs til vores hotel i så tvivlsomt et kvarter tæt på havnen i Manila, at sømanden fik et underligt fraværende blik i øjnene, havde vores guide, Mark et sted, hvor vi kunne score Rød Nathejre. Det var lige midt på Manilas havnepromenade, så folk benyttede sig af det noget uventede optog. Mens vi stod og ventede på, at det skulle blive tilpas nat til den plumpe hejre, prøvede man at sælge os diverse småting. Det var dog først, da den filippinske specialitet balút kom på banen, at der blev slået til. Englænderne kalder det meget poe-

tisk: "Egg with legs", og så er læseren måske med på, hvad vi har gang i. Det er et æg med et ret så udviklet andefoster. Man piller en åbning for herlighederne, suger "suppen", piller lidt mere skal af og gnaver så vellystent fosteret i sig. Det gjorde i hvert fald vores chauffør – og det var ikke Søren på denne tur, skal lige siges! Men vores udmærkede chauffør fik sin delikatesse og vi vores røde hejre, så alle gik glade i seng.

Abeørnens bjerg

Der holdt to biler og ventede på os i Cagayan de Oro. Vi var landet i en af de større byer på det nordlige Mindanao – størrelsen var som Aarhus. Det viste sig snart, at den ene var en isbil, forstået på den måde, at vi undervejs til vores næste destination, Mt Kitanglad, lige skulle forbi isfabrikken og købe en klump is med, mens den anden skulle transportere os. Længere ude ad vejen, hvor asfalt blev til ler, og bilerne blev til heste, var det ikke bare vores kufferter, der blev lastet på hesteryg, men også isen. De fire fynboer havde samtidigt fået vandrestøvlerne på. På spørgsmålet om, hvad isen skulle bruges til, kom svaret prompte, rimeligt retorisk formuleret men uden undertoner af nogen art: "Skal I da ikke ha' kold øl?". Så havde de altså lært det! Det var da også en vandretur, hvor smuk den end var, der trak væske i middagsvarmen.

Filippinsk Pygmæfalk – Endem på størrelse med en Lille Flagspætte. Foto: Michael Mosebo Jensen.

lastet på hesteryg, men også isen. De fire fynboer havde samtidigt fået vandrestøvlerne på. På spørgsmålet om, hvad isen skulle bruges til, kom svaret prompte, rimeligt retorisk formuleret men uden undertoner af nogen art: ”Skal I da ikke ha’ kold øl?”. Så havde de altså lært det! Det var da også en vandretur, hvor smuk den end

var, der trak væske i middagsvarmen. Halvvejs oppe på toppen havde de bygget et træhus i to etager. Allerede på afstand kunne vi se, at der blev lavet mad, for der var ingen vægge i underetagen, kun et par stolper til at bære konstruktionen. Badet og lokummet var dog lukket af fra køkkenet. Ingen rindende vand, ingen el,

Men hytten lå supergodt... Foto: Michael Mosebo Jensen.

men til gengæld skulle vi snart finde ud af, hvor velplaceret dette hus lå. Præcis kl. 18 ville den komme, sagde den meget lokale guide, Carlito, vi nu skulle benytte os af. Han boede faktisk selv i huset. Det var ikke Abeørnen, han refererede til. Der skulle man længere op ad bjerget, men skovsnuppen. For 17 år siden havde Tim Fisher, briteren, der havde formidlet vores rejseplaner og desuden været medforfatter til vores fuglebibel, første gang studset noget over denne

fugl. Han havde undret sig over dens kald, indfanget den 2 år senere og beskrevet den som Bukidnon Skovsneppe. Den er set 2 gange på Luzon, ellers kun på dette bjerg. Den var faktisk lidt forsinket denne aften. 18.06 kom en ejendommelig metallisk, staccato kliklyd - meget ulig vores hyggelige snorkende skovfætters - lige hen over hytten, men det var den samme silhuet, der tegnede sig. Der skulle dog snart vise sig andre gode grunde til, at vi havde valgt at brede

soveposen ud over nogle brædder på dette bjerg. Maden var rigtig god, men ikke så god at den sagte, men insisterende kalden fra Carlito ikke kunne afbryde måltidet. En Filippinsk Bladfrømund havde sat sig 100 meter foran os og lignede Filippinernes svar på Marty Feldman, mens dens udstående skelende øjne prøvede at se bort fra det søgelys, der blev rettet imod den.

Var Marty Feldman genopstået eller..? Fotyo: Erik Danielsen.

Knap var vi kommet tilbage til gryderetten, før Carlito igen var på spil. Denne gang var det bag huset, at der var postyr. Det var en Mindanao-hornugle, en natuglestor sag med horn, han havde fundet. Den er ret sjældent forekommende, og som navnet antyder, var det netop på denne ø, man skulle se den. Maden blev endnu koldere.

Næste morgen skulle det egentlige slag slås. Kampen om Abeørnen. Vi drog ud i den optimistiske morgen, hvor himlen var lovende blå, og luften vibrerede af lyde. Undervejs mødte vi et par dystert udseende folk, som undlod at hilse. Vi var her i hver sit ærinde, måske ville vi ikke værdsætte deres slidsomme virke med at omdanne regnskoven til en tilværelse værd at leve. Alternativerne var at blive i den del af Mindanao, hvor deres fortsatte eksistens var en konstant politisk kamp mod regeringsovergreb eller rejse til lykken i Manilas overfyldte slum. Længere henne ad vejen var ploven i gang bag oksen, et enkelt skær fortsatte møjsommeligt ad vejen, der næppe i det lange løb ville føre til andet end grøn ørken, når både regnskoven og nybyggerne havde givet op over for den udpinte jord. En kamp hane galede aggressivt, da vi passerede den usle rønne, bundet som den var til sin nøgne pæl, mens den stod og prøvede at holde balancen. Næppe hørligt svarede stamfaderen, Bankivahønen, inde fra regnskovens dyb.

Vi havde placeret os med udsigt til to jomfruelige høje, men der skulle gå fire stive timer, inden det første skrig lød... Det var Carlitos svigersøn og meget opmærksomme lærling, Danny, der hørte lyden. Ungens skrig havde åbenbart også gjort indtryk på andre, for pludselig dukkede der en fugl op over karmen, der gjorde Tophvepsevågen til en dværg i ren sammenligning. Vi havde på det tids-

punkt tjekket adskillige Tophvæpsevåger, men vi vidste ikke, at de var så små. Alligevel prøvede den ihærdigt at få Abeørnen væk fra sit territorium. Denne lod sig imidlertid ikke anfægte, men tog en smuk tur langs bjergkarmen, inden den pludselig ændrede retning og landede i det træ, hvorfra ungen havde givet lyd fra sig. Der var rom til aftensmaden den aften.

Bjerget havde mere at give af, så næste dag drog vi endnu højere op. De små Filippinske Flagermuspapegøjer i grønt og rødt underholdt på turen. De er ikke større end en Lille Flagspætte, og flyver afsindigt hurtigt derudad. Ind i mellem skal de dog have noget at spise, og det må man så benytte sig af, hvis man ellers kan få øje på dem i alt det grønne med røde blomster. Der er meget spøjst i regnskoven, og et af de underfundige ting er, hvordan der opstår nicher, som lige netop én art udfylder. Sådan er det med Mangefarvet Papegøjeamadine. Vi var sikkert gået lige forbi dem, hvis ikke guiderne havde henledt vores opmærksomhed på netop én bestemt urt, som vi skulle kigge nærmere på. Læseren kan nok regne ud, at vi ikke pludseligt var begyndt at botanisere, men at det var netop dér, vi skulle finde denne endem – og kun dér. Arten er kendt fra enkelte andre dele af Mindanao, men altid ekstremt lokalt. Her ville den være tilgængelig, hvis den var i fourageringshumør. Vi var heldige at blive indbudt til frokost.

Mangefarvet Papegøjeamadine i sin niche. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Da vi var vendt på stien efter ca. 10 km og havde høstet endnu nogle endemer ind og misset andre, havde ungen fra i går åbenbart kaldt på sin frokost, for pludselig var den der igen, den gamle Abeørn. Heldigvis havde den allerede fangerne fyldt med kød – og fortsatte ufortrødent videre med kæmpeegernet dinglende til det samme sted som i går ovre på én af de fagre høje i landskabet. Om aftenen kunne vi ikke lade være med at omsætte bjerget i tal: 81 arter, heraf 41 endemer, hvoraf 9 ville være meget vanskelige at få at se andre steder i verden. Vi tog et glas rom mere – og glemte alt om prikken på landskabsbilledet...

Mindanaokongestær - skulle hentes højt oppe på Abeørnens bjerg. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Heste blev igen til biler og vandrestøvler til sanddaler, og asfalt ledte os tilbage til kysten. Undervejs var to lastbiler stødt frontalt sammen i et sving. Den ene var en pepsi-bil. Nyheden havde nået den nærmeste landsby lige så hurtigt, som børnene kunne bjærge de overlevende flasker.

Alt godt fra havet

Havet bragte os frokosten – et overdådigt måltid i alt godt, som lå og ventede på at blive udpeget i små baljer. Mark var også her en suveræn

guide, da først han mærkede, at vi ikke var kommet til Filippinerne for at æde burgere. Sømanden sørgede for desserten – en Brun Sule. Det havde taget mange års hårdt slid. Ved den mindste søluftsbrise, har vi, siden han stødte til holdet i 2004 i De Forenede Arabiske Emirater, måttet høre om muligheden for ”Brown Boobies” (*det engelske navn for ”Brun Sule”*). *Det kan også betyde noget andet – dog var der visse begrænsninger for ordspillet i De Forenede Arabiske Emirater, må vi nok erkende...*). Nu må han finde på noget andet! Spændende hvad det bliver.

Nedtælling

Asfalten forsvandt igen, men vejene var stadig brede, for vi var nået derud, hvor tømmerhugsten foregår ganske uhæmmet. Folk får her en økse og en motorsav i bryllupsgave, og så er det bare at hugge sig vej for famililykken. Vi var nået til PICOP (*Paper Industries Corporation of the Philippines var navnet på et firma, som stod for kontrolleret skovhugst i dette område. Nu da det er stoppet, bærer området stadig dets navn, mens skovhugsten er ren ragnarok*) på østkysten af Mindanao. Det er stadig et fremragende fuglested, men det er noget bizart at se den ene drømmefugl efter den anden til lyden af en motorsavsmassakre i baggrunden. Vi havde nu skiftet til en jeepney for at klare udfordringerne på skovvejene – normalt var den beregnet til at transportere folk rundt i storbyjunglen. I Manila havde disse køretøjer i den grad præget bybille-

det, dér hvor taxaerne var for fine til at køre, og hvor skraldet hobede sig op, hvis det trods alt var for uselt til at kunne genanvendes til at lappe et bliktag.

Denne endemiske Sodfarvede Myrespætte af racen fuliginosis regnes for meget vanskelig at få at se. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Rønnerne herude var også lavet af affald – men det var affaldstræ fra umådeholden fældning. Ellers var overfladen ren og pæn. Folk hilste hjerteligt og tog hvide som en oplevelse. En dag stillede en larmende børneflokk op og så på, mens vi iagt-

tog en Sølvisfugl. Da de fik tilbuddet om at kigge ind i scopet, blev de imidlertid helt stille og skulle absolut ikke nyde noget! Det gjorde vi til gengæld.

Tsunami-varsel

En aften var der helt andre og alvorligere ting på spil. Vi var på vej hjem fra regnskoven, da vi hørte, at det måske ikke var så god en idé at besøge den nedlagte lokale landingsbane i Bislig – en ellers fin lokalitet med asfalt i forfald og vådområde i fremmarch. Sidst havde vi nydt en Græsslørugle fra toppen af køretøjet, en flok Rustfarvede Træænder var lettet, og både Sorte og Røde Dværghejrer havde åbenbart sig fra rørskoven. Problemet var, at det lå lavt, og der var rygter om en tsunami. Det var med stigende spænding, at turen gik til hotellet, mens vi kørte forbi de usle rønner i sumpene, hvor folk sad uden for og stirrede med et fatalistisk blik ud i fremtiden. CNN havde dog aflyst varslet, da vi fik kastet et blik ud i verden via tv'et på anden sal, hvor vi boede.

Palawan

Allerede ved de første skridt på Palawan følte vi, at denne ø var noget ganske særligt. Det var en lille, overordentlig afslappet provinslufthavn i hovedbyen Puerto Princesa, vi var landet i. Vi kørte straks ud i mangroven, hvor Gråklirer og Østlige Silkehejrer tog vel imod, hvorefter en

Kappepitta kaldte os tilbage til kratet, som også bød på Rødhalet Skrædderfugl. Vi fik ikke set pittaen i denne omgang. Det er jo ellers altid en fuglefamilie, der står i høj kurs for enhver fuglefreak på tur i troperne, og man bruger altid en del tid på at få bare et lille glimt af vidunderet. Det er en vandstærestor sag, ofte meget fantasifuldt farvet, og så har den den irriterende vane at gå rundt på bunden i den tætteste del af regnskoven og larme. I PICOP fik vi set både Rødbuget Pitta og endemiske Azurpitta med stort besvær, selv om de havde gjaldet op få meter fra os. Det er altid

en fantastisk åbenbaring, når missionen lykkes. Det gjorde det ikke her med turens tredje pitta. Det måtte vente.

Ventetid var ellers ikke det, vi havde mest af. Det var onsdag, og allerede lørdag skulle vi flyve, ikke bare tilbage til Manila men helt hjem – og der var endnu meget godt at udrette. Det var næsten som at komme til et andet land. Selvfølgelig var der gengangere i fuglefaunaen, men også mange fugle, som kun ses på denne velbevarede frodige ø tættere på Borneo end de to andre øer, vi havde besøgt.

Det var næsten for nemt at se denne sjældne fugl: Palawanpåfuglefasan. Foto: Erik Danielsen.

Et must var at tage til nationalparken St Paul's, ikke så meget pga. en af verdens længste underjordiske floder, men det er det sted i verden, hvor det er nemmest at møde Palawanpåfuglefasanen. I litteraturen står denne endem som sky og vanskelig at få at se. For et par år siden blev det imidlertid beskrevet i *Birding World (førende engelsk fugletidsskrift)*, hvorledes man kunne tage et kvarters sejltur langs kysten til nationalparken, gå i land og møde en hane af bemeldte fugl, der gik rundt i området, som om den ejede det hele.

Næste morgen sejlede vi ud, gik i land i et sandt bounty-land, hilste påfatter påfuglefasan men noterede os straks, at han ikke var alene om at favorisere det område omkring hovedkvarteret, som egentlig bare bestod af et par træhytter. Der var også et par Filippinsk Buskhøne, og det var her vi fik et rigtigt godt blik på en Kappepitta, som vi på det grusomste havde fejlet at se dagen før.

Vi mødte også 8 varaner, hvoraf den største var længere end nogen af os, hvis vi skulle være fristede til at lægge os ned mellem dem for at måle os med dem. Det var vi nu ikke, selv om de da var ganske fredelige, og den slibrige kløftede tunge ikke nåede mere end en halv meter ud af gabet. Faktisk lurede faren et helt andet sted. Vi havde smidt fodtøjet for at gå i land, og i et splitsekund fik Søren den idé at lade sin ene fod finde hvile på en sten, der så ud til at være bekvemt

beklædt med en lækker måtte. Det var det så ikke lige, men derimod et indtørret søpindsvin! Der udspandt sig en særpræget stammedans, som efter sigende havde eftervirkninger helt ned på sydspidsen af Langeland...

Tidligere blev det vist nævnt, at vi kun besøgte 3 øer i det filippinske ørige. Det er ikke helt rigtigt. På vej tilbage til Puerto Princesa sejlede vi over til Pandan Island. Kursen var sat direkte mod de pæne bølger, så vi blev noget overrislede – men det var jo kun vand, og termometeret viste vel godt over 30 grader. Desuden afledte 3 Hvidbrystede Havørne vores opmærksomhed. I land søgte vi væk fra bebyggelsen og ind i vildniset, hvor de sort-hvide Brogede Kejserduer og grå, men ikke mindre kedelige Sulu Kejserduer var velsete. Vi kom ud på den anden side af øen – og havde det hele for os selv. En længe ventet Malajhejre på 1,15 m landede på et rev blandt 30 Rødhalsede Ryler, Ørkenpræstekraver, Mongolske Præstekraver, mens 2 Små Fregatfugle kæmpede med 7 Bergiusterner om vores opmærksomhed. Mørket faldt på, mens vi returnerede til den ventende båd – og med lyden af de gåselignende trut fra 6 endemiske Mantanani-dværghornugle satte vi atter stævnen mod Palawan.

8 år tidligere var 4 fynboer endt i en militær egyptisk fangelejr mistænkt for at have kigget ud over Det røde Hav i kikkert. Det tog dengang 6 timer at snakke os ud af den. Nu lige

før vi skulle afrejse, var vi igen havnet i en fangelejr. De orange dragter, der omgav os, fortalte os det med al tydelighed. Imidlertid havde vi fået frit lejde til at score de 2 endemer Balabactrætimalie og Palawanfluesnapper og så skynde os ud igen til vores ventende fly. Vi nåede dog lige at

kende 20 Langtåede Ryler, mens giftige bekkasiner – Sibiriske eller Tai-gabekkasin - forblev ubestemte. Det var i den grad med vemod, vi forlod det sted, for der stod mængder af vadefugle på rismarkerne. På den anden side havde vi nok heller ikke lyst til at blive derinde på ubestemt tid...

En rapport over turen kan findes på Netfugl eller Eurobirding med titlen "The Philippines. Luzon, Mindanao and Palawan."

Så lykkedes det at få set Kappepittaen. Foto: Erik Danielsen.

Projektet i Gyldensteen Strand

af Niels Riis

Aage V. Jensen Naturfond har indgået en aftale om at kunne købe Gyldensteens Inddæmmede Strand og Reservatet samt de tidligere øer Lindholm og Langø af Gyldensteen Gods på Nordfyn. Formålet er at genskabe natur i de inddæmmede og afvandede områder samt at forbinde de eksisterende naturområder.

Det er et område, som i mange år har stået højt på DOFs ønskeliste over mulige naturgenopretninger, og vil med sine 616 ha blive det største samlede naturprojekt på Fyn. Planerne er at genskabe en del af en tidligere fjord med havet, kysten og øer omgivet af ferske vådområder, som vil skabe et unikt naturområde. Naturfonden ønsker med genopretningen at give borgerne på Nordfyn og alle os andre let adgang til store naturoplevelser i området.

Langs kysten af Nordfyn var der tidligere et øhav, som strakte sig fra Bogense og mod øst til Jersore og mod nord til Æbelø. Den sydlige halvdel af dette øhav blev i 1871 inddæmmede med diger, afvandet og sikret mod oversvømmelser. Samtidig forsvandt øerne Store Stegø, Lindholm og Langø.

Bag digerne opstod der vidtstrakte enge, som skabte et livsgrundlag for landmænd og landarbejdere. Vandløbene fra baglandet blev ført igennem

området omgivet af diger for at undgå oversvømmelser. Inddæmningerne blev kendte for deres dyreliv og ikke mindst landets største forekomst af overvintrende Blisgæs.

Efter to digebrud, som medførte store oversvømmelser, forbedrede Gyldensteen Gods i årene omkring 1960 afvandingen af området med dræn, afvandingskanaler og to nye pumpestationer. Herved forsvandt engen, og næsten hele området blev til kornmarker. Det lavest liggende område, kaldet Reservatet, forblev et 95 ha stort naturområde med åbne vandflader og afgræssede enge.

Foreløbig projektskitse

På den tidligere havbund i den vestlige halvdel af Gyldensteens Inddæmning ønskes genskabt en del af det tidligere øhav ved at fjerne diger og frilægge den lille ø Lindholm imellem Store Stegø og Langø. Herved skabes en ca. 215 ha stor lavvandet fjord mod syd ned til det høje terræn langs Gyldensteensvej. Projektet forudsætter, at der etableres to nye diger henholdsvis på områdets øst- og vestside. Digerne skal forbinde det nuværende høje terræn. Det ene dige vil forløbe i en bue fra Store Stegø og mod syd langs østsiden af vandløbet Ålebækken til Gyldensteensvej. Det andet dige vil følge vestsiden af den nuværende vej til ejendommen Eriksholm

på Langø. Endelig skal der etableres et dige langs nordsiden af Gyldensteensvej omkring udløbet af Ålebækken, hvor der også skal bygges en ny højvandssluse.

Fjorden bliver lavvandet med vanddybder under 1 m. Det normalt vanddækkede område er vist på Figur 2. Kun i den centrale del og i et smalt løb mellem Store Stegø og Lindholm vil der blive over 1 m dybt. I fjorden vil der være flere små holme. Der er også planer om at lade et stykke af diget mellem Langø og Lindholm stå tilbage som en lille ø.

Når pumpen bliver slukket, vil der opstå en fersk sø øst for det nye dige til Langø. Denne sø vil få afløb mod øst til det inddigede vandløb, Kragelund Møllebæk, som adskiller Gyldensteens Strand og Ore Strand. Sø-

ens vandspejl vil ligge tæt ved havniveau, og den vil blive op til godt 1 m dyb med store lavvandede områder, hvor der vil komme rørskov.

På Langø vil dræn blive afbrudt, og der vil blive skabt fugtige enge og græsoverdrev. Der vil dog fortsat være enkelte dyrkede marker med afgrøder, hvor de store flokke af gæs og svaner kan søge føde i vinterhalvåret. Skoven på øen vil med tiden udvikle sig til naturskov.

Reservatet vil blive bevaret som et naturområde med græssende kreaturer. Vandstanden i området kan reguleres ved at tage vand ind fra de omgivende vandløb. Reservatet vil derfor blive drevet med henblik på at opnå de bedste forhold for engfuglene.

Oversigtskort over ejendommen og den påtænkte fjord med lyseblå farve, de ferske søer med mellemlå farve og de nye diger med kraftig sort streg. Skala 1:50 000.

Fuglene i Gyldensteens-området

af Kurt Due Johansen

Gyldensteens-området er mest kendt for sin forekomst af blisgæs. Men området er meget mere end Blisgæs.

Det vigtigste område er Reservatet, det 92 hektar store engområde mellem Langø Plantage og Ore Strand. Her yngler de mest almindelige vadefugle. Almindelig Ryle og Brushøns, som tidligere yngede her, forsvandt i 1970'erne. Derudover yngler der en pæn bestand af Grågås samt Rørhøg.

I træktiden er det de mange gæs der sætter præg på Reservatet. De raster ofte her og trækker så ud til markerne i Ore Strand eller længere væk. De seneste år har rastebestanden ligger på cirka 300 Blisgæs, hvilket er "pænt", idet bestanden var nede på under 100 fugle i 1970-80'erne. Også Hjejler og Viber er talrige. Desuden ses her lidt svømmeænder.

Nu ses der regelmæssig op til 2 Havørne i området, og Vandrefalken ses også. Det er to helt nye fuglearter, som man kan glæde sig over.

Gyldensteens Inddæmmede Strand, som er flade marker med lange lige afvandingskanaler og levende hegn og remiser er ikke nogen særlig god fuglelokalitet. Hegnene har delt området op i mange mindre lukkede rum, som de mange gæs og hjejler og viber egentlig ikke bryder sig særligt meget om. Gæssene og Hjejler / Viber benytter godt nok området, men

ikke så meget som områdets størrelse burde betinge.

I yngletiden er fuglelivet heller ikke særlig rigt. Der er et enkelt par Rørhøge og enkelte par Lille Lappedykker samt Blishøns. Men dette 450 hektar store område rummer ikke engang et par ynglende Viber !

Ynglefuglene skal især tælles blandt småfuglene. Her yngler Sanglærke, Gulspurv, Tornsanger, Musvit, Gransanger og andre almindelig småfugle.

Heller ikke Langø Plantage rummer i dag noget særligt fugleliv. Her yngler også de mest almindelige fugle. Dog yngler her Musvåge og Topmejse.

Hvad kan fremtiden byde på ?

Det er som bekendt svært at spå om fremtiden. Men med 4 så forskellige biotoper: Reservatet, en uplejet skov, Fyns 2. største ferskvandssø og en fjord på 215 hektar er en cocktail, som skal give et rigt fugleliv.

Fjorden

Alt efter omfanget af øer inde i fjorden, er det her at ynglefuglene vil indfinde sig. Der vil være gode muligheder for masser af ynglende Grågæs, Ederfugl, Havterne, Fjordterne, Dværgterne samt diverse måger.

Alt efter hvor meget undervandsvegetation, der vil komme i området, vil det kunne udvikle sig til en fremra-

gende rasteplass for svømmeænder. Desuden vil der kunne raste mange vadefugle.

Personligt tror jeg, at fjorden vil kunne udvikle sig til at være en værdifuld natrasteplass for mange Hvinænder og Toppede Skalleslugere. Det kender man fra Ulvedybet og Vejlerne ved Limfjorden, altså at fuglene trækker fra de mere marine dele af området ind til et beskyttet vandområde.

På den vestlige del af Langø lægges der op til, at der skal placeres en fodermark til svaner og gæs, idet der trods alt går marker tabt i Gyldesteens Inddæmmede Strand. Denne fodermark vil kunne udvikle sig til en rigtig god "restaurant" for fuglene og vil samtidig kunne blive en stor attraktion for publikum.

Søen

Søen kan blive en kæmpe attraktion for ynglende og rastende fugle. Der vil sandsynligvis udvikle sig større

rørskove, hvor Rørdrummen kan slå sig ned. Den har ikke ynglet på Nordfyn de sidste 100 år ! Desuden vil søen kunne udvikle sig til et paradys for ynglende lappedykkere, svømmeænder og meget andet.

Søen kan næppe heller undgå at blive en fin rasteplass for svømmeænder og gæs.

Langø Plantage og Reservatet

Når Langø ad åre bliver en "rigtig" skov med store og hullede og døde træer, kan skoven udvikle sig til at være en vigtig yngleplads for hulrugende fugle.

Desuden er det vores drøm, at et havørnepar slår sig ned i skoven !!

Med den rette pleje og en højere vandstand bør Reservatet kunne udvikle sig til at blive en endnu mere værdifuld yngle- og rasteplass end i dag. En lidt mere intensiv naturpleje og indtag af vand, både i yngle- og rastetiden kan give mange vandfuglearter bedre forhold end i dag.

Blisgæs. Foto: Tom Villestofte.

Besøg fra Ghana

Af Jacob Sterup Andersen

DOF startede for et par år siden et trækfugleprojekt i Ghana i samarbejde med den lokale naturbeskyttelsesorganisation (og Birdlife-partner) Ghana Wildlife Society (GWS). Formålet med projektet er bl.a. at opnå en grundlæggende viden om forholdene for vore hjemlige trækfugle i vinterkvarteret. Som led i dette projekt var jeg (og tre andre danske ringmærkere) på besøg i Ghana i vinteren 2009/10, hvor vi (i hver vores periode fra ult. november til primo marts) var rundt og ringmærke i to forskellige områder i Ghana.

I slutningen af august og starten af september tilbragte tre ringmærkere fra Ghana – Robert, Tina og Japheth – et par uger i Danmark for bl.a. at lære en masse om ringmærkning. Fra lørdag d. 4. september til mandag d. 6. september var disse tre ghanesere på besøg på Keldsnor Fuglestation. De kom direkte fra Blåvand, hvor de allerede havde lært en masse om håndtering af småfugle samt arts-, køns-, og aldersbestemmelse, registrering af fedt- og muskelscore m.v.

Robert, Tina og Japheth med nogle af dagens fugle. Foto: Jacob Sterup Andersen.

På Langeland fik ghaneserne mulighed for at håndtere lidt andre arter, end de gjorde på Blåvand. Bl.a. fik de lejlighed til at stifte bekendtskab med problematikken Rørsanger vs. Kær-sanger, og de nåede også at se en enkelt Sivsanger i hånden. Den bedste fugl, syntes de dog, var den unge Gærdesmutte, vi fangede om søndagen! Og selv om den var lidt besværlig at pille ud, skal jeg bemærke, at det er ingenting mod nogle af de arter, man fanger i Ghana...

Robert, Tina og Japheth nåede også bl.a. at se et par Havørne og en Rød Glente, samt et par unge Stillitser (det er jo flotte fugle, så de vakte stor begejstring!), inden turen mandag middag fortsatte mod Fjord- og Bæltcenteret i Kerteminde og videre til København, hvor de skulle deltage i nogle møder, inden de et par dage senere tog flyet tilbage til Accra.

Vejret var heldigvis fint til ringmærkning de to morgener, de havde på Langeland, og der blev i alt mærket 69 fugle søndag og 46 mandag.

Turen går til Knudshoved

Af Per Rasmussen

Efteråret på Knudshoved 2010

Trækket på Knudshoved er, som tidligere omtalt, klart bedst om efteråret. Her kan ses mange af de arter man også ser på Sydlangeland, men dog som regel i mindre antal.

Især er Knudshoved kendt for sit ganske pæne rovfugletræk. Det er næsten udelukkende Musvåge, men også med et pænt indslag af Spurvehøg og Rød Glente. Vandre-, Dværg- og Lærkefalk ses også hvert år. Hovedtrækket fordeler sig fra slutningen af september til og med efterårsferien.

I år har vejret haft en afgørende indflydelse på trækket, da september var præget af ustadigt vejr med vind fra østlige retninger. Den østlige vind betød at især vågerne udskød trækket

og dem der trak gjorde det få sammen og spredt over en bred front. Vågerne ser ud til at gerne ville trække i modvind, og derfor kommer der kun få våger ved Knudshoved i østlig vind. Desuden betød dårligt vejr i Sverige at der stort set ikke kom fugle, lige indtil mandag d.10. oktober hvor vejret slog om, og vågetrækket slog alle rekorder med over 10000 Musvåger ved Falsterbo! De følgende dage blev der også set store mængder af Musvåger, og trækket over Nordsjælland, som er det træk der kommer ved Knudshoved var også stort. På Knudshoved blev der d. 12. set over 1000 Musvåger, mens der samme dag trak 1827 ved Lohals, som ikke kan være de samme fugle. Og dagen efter

blev der set ikke færre end 2572 ved Skaboehuse og 2222 ved Lohals. Der var tilsyneladende ikke nogen der talte på Knudshoved, men som tallene viser, kan trækket over Storebælt være meget spredt. Og det er umuligt at få et samlet overblik, medmindre man laver en koordineret optælling på flere forskellige lokaliteter.

Udover Musvågerne er der kun set et mindre antal af trækkende Glenter og Spurvehøge, samt en Vandrefalk og en Havørn! Til gengæld har der i en længere periode i september og oktober rastet 2 Grønspætter som bestemt ikke er almindelige herude. Det er faktisk første gang jeg ser dem på Knudshoved.

Generelt har trækket skuffet en del, men det skyldes nok til dels at dækningen har været mangelfuld, som sædvanlig. Vågetrækket har været meget koncentreret om nogle enkelte dage, hvor der desværre ikke har været folk på Knudshoved. Det kan selvfølgelig være at trækket de pågæl-

dende dage er gået uden om mod nord og syd, men mon ikke der også er kommet en stor mængde våger på Knudshoved også?

På Knudshoved er der jo også mulighed for at se på rastende fugle i Østerø Sø eller på Slipshavn Enge. Normalt er der en hel del forskellige vadefugle i søen allerede fra sensommeren, men man er her helt afhængig af vandstanden. Og desværre har der været for meget vand i søen i år til at der rigtig har været mulighed for rastende vadefugle. Den bedste obs. er vel en rastende Lille Regnspeve!

Selv om der ikke har været det helt sindsoprivende at se på Knudshoved i 2010 vil jeg stadig opfordre alle til at bruge lidt tid på stedet. Der skal nok dukke noget spændende op, på et eller andet tidspunkt! Og kan man være heldig at ramme den helt rigtige dag med trækkende Musvåger så er det en ganske stor oplevelse.

Fra formandens kontorstol

Af Henrik Kalckar Hansen

Jeg vil allerede nu løfte sløret for at dette nr. af Havrevimpen er det tredjesidste, hvis det står til DOF-Fyns bestyrelse. Det skyldes, at vi bruger mange penge på bladet (min. 4000 kr. i underskud pr. år), og har temmelig få abonnenter (pt. 153). Men ikke mindst fordi vores redaktør gennem mange år (gad vide hvor mange?) Sø-

ren Gjaldbæk har sagt sin stilling op. Sagen vil naturligvis blive drøftet på den kommende generalforsamling torsdag den 3. februar 2011 på Risingskolen.

Så var det ugen hvor en Hærfugl dukkede op som kattemad i Revninge. Hitjægere var i tvivl, om den kunne krydses i kassen? Men under alle

omstændigheder undskylder jeg, at den ikke blev meldt ud på DOFcall. Det vil formentligt aldrig ske igen. Her sidst i november samles alle DOF's lokalafdelingers repræsentanter sammen med vores formand Christian Hjort og Hovedbestyrelsen samt alle de ansatte fagfolk i Fuglenes Hus til det årligt tilbagevendende efterårsrep.møde på Dalum Landbrugsskole. Derudover mødes vi også en gang hvert forår, men det foregår på skift ude i landet, hvor de forskellige lokalafdelinger har "værtskabet".

Her bliver naturligvis alle større sager som vedkommer alle fuglefolk i hele landet drøftet. I år vil et af emnerne være oprettelsen af en fuglestation i Skagen. Hvilket indebærer, at DOF investerer i et sommerhus, som kan fungere som beboelse for observatørene. Umiddelbart noget alle måske burde kunne slutte op om. Men DOF Fyn har takket nej til at involvere sig økonomisk, og det vil jeg gerne begrunde i denne spalte.

For et par år siden blev der ændret på DOF's politik på fuglestationsområdet. Man indførte et begreb, hvor man skelnede mellem A og B stationer. A stationerne blev naturligvis Blåvand, Gedser og i nær fremtid Skagen. Det indebærer umiddelbart, at man fra DOF's side kunne satse på nogle få stationer, der skulle opfylde forskellige krav i forhold til beman-

ding og obs. samt ringmærkningstimer. Derudover også udbetaling af diæter til observatørene. I gruppen af B stationer blev vores egen Keldsnor Fuglestation og Gilbjerg placeret (Christiansø kører i et helt andet regi).

Nu pusles der igen med planer om et Søsportsstadion ved Stigeø. DOF Fyn er indbudt til dialog om projektet. Men vores indgangsvinkel er ganske klar. Vi kan som forening til fremme af fuglesagen i Dk ikke på nogen måde bakke op om eller forhandle om et søsportsstadion i et fuglebeskyttelsesområde. Det er der indlysende principielle grunde til, som i høj grad rækker ud over de lokale interesser. Hvis en lokalafdeling af DOF skulle bakke om at lave indgreb af den karakter i et fuglebeskyttelsesområde, ville det selv på landsplan få fuglefolk til at reagere med bestyrtelse. Jeg er også overbevist om, at Storpiberen, der rastede på Stigeø i dag, sætter pris på vores kamp!

Men vi vil gerne arbejde sammen med initiativgruppen om at finde forslag til alternative placeringer af søsportscenteret, som ikke involverer områder omfattet af EU fuglebeskyttelses direktiver.

Det var lidt om nogle af de emner, der optager DOF Fyns bestyrelse i øjeblikket.

Fra felten

Af Kirsten Halkjær Lund

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 14. maj til 10. oktober. Fugle mærket med * skal godkendes af SU.

Periodens Hårdeste fund

Terekklire*	19-27/9 Firtalsstrand
Hvidbrystet Præstekrave	30-31/5 Nærå Strand
Silkehejre	6/6 Arreskov Sø
	29/7 Lunkebugten
Sort Stork	5-8/6 Sydlangeland
Lille Kjove	26/8 Røjle Klint
	19/9 Fyns Hoved
	21/9 Dyreborg
Biæder	5/6 Flyvesandet
	20/6 Piledybet
Lille Fluesnapper	20/5 Odense, 4+8/10 Gulstav

Nordisk Lappedykker

1/6 og 19/6 1 Føns Vang (THH).
28/9 1 1k FU Dovnsklint (ELM).
5/10 1 Tryggelev Nor (NBJ) og samme sted 10/10 1 S (OHG).

Sodfarvet Skråpe

2/10 1 FU Horseklint (MRP).

Almindelig Skråpe

13/6 3 V Fyns Hoved (SG, MRP, KHL) og 4 V Flyvesandet (THH). De noterede tider på fuglene viser at de tre set ved Fyns Hoved senere kom til Flyvesandet.

Silkehejre

6/6 1 Lunkebugten (OHG,SØB) og 29/7 1FU Arreskovsø (EEH).

Sølvhejre

1-2 Sølvhejrer er set rundt omkring i perioden fortrinsvist på Syd Langeland.

Sort Stork

Kun set i foråret med 5/6 1 Lunden (SØB), 6/6 1 TF Bagenkop (TOE, FIE), 8/6 1 Søgård mose (SØB); måske der er tale om den samme fugl.

Hvid Stork

15/5 2 FU Hågerup (Pernille Edge, EEH) og samme sted blev der set en enkelt 16-17/5 (Jesper Sørensen). 16/5 1 FU Odense ved Blangstedgård (Bali Lichtenstein) og en sjov obs. 26/6 hvor to gik til overnatning på Ejby Kirke (Jacob Bøllingtoft Madssen).

Skestork

Ifølge DOF-FYN web følgende obs: 27/5 2 N Husby Strand – Mads så de blev skræmt op af en Havørn der landede (MSY). 28/5 1 Gyldensteen Enge (JNC). 30/5 2 Nr. Nærrå Strand (AVC,THH) og samme sted 1 9/6 og 11/6 (AVC). 6/6 1 Vigelsø (DMZ). 21/8 1 Keldsnor (SG,MMJ). 22/8 1 Dovnsklint (OHG,NRA,AMY,Grethe Myrtue).

Pibesvane

To obs. fra Dovnsklint: 10/10 1 SV (ESM,OHG,SLR,DOFFyn-tur), 11/10 12 Dovnsklint (ELM, KNF). 11/10 3 NV Ølundgårds inddæmning (KDJ).

Rustand

21/6 5 Skarø (EEE), sandsynligvis udsatte ænder.

Rødhovedet And

Ingen unger rapporteret fra parret i Hvidkilde sø, men hannen er observeret der i hele perioden og hunnen 1/6 (EEE). 11/9 1 Nakkebølle Inddæmning (NBJ) og 9-10/10 1 Nørreballe

Nor (SØB og ESM ledet DOFFyn-tur).

Havlit

5/10 1 V Sønderhjørne (PDP).

Amerikansk skarveand

Kun to obs. i perioden: 18/7 1 Føns Vang (THH,RS) og 12/8 1 V Dovnsklint (ELM).

Sort Glente

En del observationer af Sort Glente: 27/5 1 Lindelse (SØB), 29/5 1 S Fredmosen (THH), 30/5 1 Voster (FHT,LET), 6/6 1 TF Gulstav Klint (TOE,FIE), 7/6 Gulstav Mose 1 (SØB), 8/6 1-2 TF Sydlangeland (MMJ,SG,ELM,NBJ), 3/7 1 Magleby (THH), 21/7 1 S Keldsnor (RYT, Anders Nielsen), 1/8 1 FU Gulstav (BLR,JKH,HES,Anni Oester), 23/8 1 NV Blommenslyst (AMY), 13/9 1 T Bjerreby (meldt ud på DOFcall), 21/9 1 V (MHH,MLG,BLR,AVL) og 23/9 1 S Hesselbjerg (MMJ).

Rød Glente

Og en fynsk rekord: 24/9 imponerende med omkring 200 glenter i luften over Sydlangeland; 194 S Dovnsklint (ELM,HMØ,OTØ) fra klokken 6.30-13.30 og senere på dagen sås stadig glenter rundt omkring. 25/9 også mange ved klinten idet 54 trak S (ELM, KNF).

Hedehøg

Som vanligt er de fleste observationer fra Syd Langeland. 26/5 1 N Lindelse (SØB), 3/6 1 han OF motorvejen ved Nyborg (Per Poulsen) 26/7 1 han N Skjoldnæs Fyr, Ærø (Lars Tom-Petersen) 19/8 1 1K FU Keldsnor (ELM), 21/8 1 1K (SG, MMJ), 24/8 1 1K Gulstav (Frank Jensen-Hammer), 13/9 1 1K T Dovnsklint.

Aftenfalk

Kun to obs. fra perioden. 17/5 1 Lundemosen (SØB), 22/8 1 TF Dovnsklint (OHG,NRA,AMY,Grethe Myrtue).

Vagtel

Ifølge DOF-basen tre steder med Vagtel i perioden: 27+29/5 1 HØ Harritslev ved Skårup (Jens Friss-Walsted), 7/6 1 HØ Gulstav (SØB,EEE), 26/7 1 HØ Skjoldnæs Fyr, Ærø (Lars Tom-Petersen). Kigger man på DOF Fyn web er der en del flere steder ... blandt andet har Kurt set to fouragere i hestefold ved Skaboeshuse 1/8 (KUH).

Plettet Rørvagtel

Fra 29/4 til 14/5 er der flere registreringer af en kaldende Plettet Rørvagtel i Fredmosen (SØB m.fl.).

Hvidbrystet Præstekrave

30-31/5 1 Nr. Nærrå strand (THH*,AVC,SG), ikke set i DOF-Fyns område siden 2004.

Kærløber

Set på fem lokaliteter. 4/6 2 Nærrå Strand (AVC). 14/8 1FU Bøjden Nor (NBJ, Anders Nielsen). Firtalsstrand: 15/8 2 (SG), 19/8 1 (SG,SLR), 22/8 4 (HEA,DMZ), 5-8/9 1-2 (HEA, SLR, DMZ, SG) og en ganske sen obs 21/9 1 (SG, HEA, THH, OHG). Egensedybet 22/8 1 (HEA) og 31/8 3 (SG). Keldsnor 2/9 1 (SG). Hvor mange forskellige fugle det drejer sig om er svært at sige, men et sted mellem 11 og 20 fugle er nok et godt bud.

Enkeltbekkasin

8/9 1 Østerøsø (SEK).

Dobbeltbekkasin

1/8 146 FU Sortemosen (ESE) er ganske mange og 9/8 152 Firtalsstrand + min 100 Ølundgård endnu flere (SG).

Terekklire*

Firtalsstrand slog igen til med et hit; en flot Terekklire fundet af OBO, der blev set af rigtig mange 19-27/9.

Odinshane

16-17/8 1 1K FU Ølundgård (JKH, LKP, BLR) og samme sted 27/8 1 FU (DMZ). 18/8 3 1k FU og 21/8 2 1k FU Vitsø (Morten Müller), 19/8 3 1k Tryggelev Nor og samme sted 21/8 1 1k (OHG m.fl). 27/8 og 29/8 1 1k FU Vigelsø (JSA, AMY). 19/9 og 21/9 2 FU Sortemosen (PER).

Almindelig Kjove

To dage med 7 fugle: 26/8 7 SV Røjle Klint (THH) og 19/9 7 Fyns Hoved (SG).

Lille Kjove

26/8 1 1K SV Røjle Klint (THH), 19/9 1 1K FU Fyns Hoved (SG) og 21/9 1 AD mark ved Dyreborg By (FSH).

Sorthovedet Måge

13/9 1 1K Nørreballe Nor (OHG) og ellers kun ældre fugle meldt rundt omkring i det fynske: Siø, Føns Vang, Fjellebroen ved Ulbølle, Svendborgsund og Birkum Grusgrave. Sidstnævnte sted blev fulgt tæt med obs. af to adulte og en rede indtil 28/6. Ingen unger blev observeret.

Middelhavssølvmåge

10/8 1 1K Fogense Enge (Jens Friis-Walsted), 12/9 1 AD Marstal Havn (Morten Müller).

Kaspisk Måge

10/8 2 og 12/8 3 Fogense Enge (Jens Friis-Walsted). 22/8 1 1K S Dovnsklint (OHG,NRA,AMY,Grethe Myrtue). 13/9 2 1K Rath og samme sted 3/10 1 1K (OHG).

Slørugle

Flere meldinger om (ringmærkede) unger: 1/6 5 pull. Nordfyn (KM), 6/6 4 pull. Sydfyn og 11/7 4 juv. Nordfyn (AVC,JNC,LAH), så den hårde vinter har ikke helt slået benene væk under

bestanden, selvom der er tæret godt på den.

Biæder

5/6 minimum 10 N Flyvesandet (Jørgen Jensen). 20/6 2 OF Piledybet, Langeland (Kirsten Bjørnsson).

Vendehals

En enkelt obs. af mere end 1 fugl: 28/8 3 Gulstav (EEE,ELM).

Lille Flagspætte

6/8 1 han Jerstrup Skov på Nordfyn (Jens Friis-Walsted). Dette var anden observation af den lille fine spætte i år, da der også var en på Midtfyn Gelskov 10/4 (Mark Walker). Ellers skal vi tilbage til 2005 for seneste observation 14/4 ved Nyborg Strand (Steen E. Jensen) og 28/10 2003 Ska-boeshuse (KUH).

Rødstrubet Piber

11/9 1 AD Seden Strand (KRH) og 3/10 1 SØ Fyns Hoved (Per Huniche Jensen)

Savisanger

Sidste år blev der hørt 1-3 syngende fugle i Fredmosen mens det i år kun er blevet til en ad gangen, således flere obs. fra 30/4 – 27/6 af 1 SY Fredmosen (mange observatører), 3/6-10/6 1 SY Gulstav Mose (SØB m.fl).

Rødtoppet Fuglekonge

29/9 1 ringmærket Gulstav (JHJ).

Lille Fluesnapper

20/5 1 han Åløkkeskoven, Odense (KRM). Hele to ringmærket ved Gulstav: 4/10 1 1K og 8/10 1 (MHH, RYT).

Pungmejse

Som omtalt i sidste nummer af Havrevimpfen var der et par Pungmejsler der forsøgte sig i Odense N, der er desværre ikke rapporteret om juvenile fugle derfra. 29/5 og 8/6 1 Fredmosen (THH,NBJ), 27/8 2 S Dovnsklint (SG,FJH), 19/9 1 S Keldsnor (OHG), 4/10 1 Nørreballe Nor (ELM).

Pirol

Er registreret med 1-4 fugle følgende steder i perioden: Æbelø, Hjortholm Enge (Langeland), Gulstav, Flyvesandet og Fyns Hoved.

Ravn

En stor flok 18/7 45 Jordløse bakker (RS, THH).

Stær

En kæmpeflok 6/10 70000 Arreskov Sø (EEH), det tætteste vi kommer på sort sol.

Bog-/Kvækerfinke

Et par flotte efterårstrækdage ved Dovnsklint med over 10000 fugle: 6/10 18300 Bog-/kvækerfinke S (ELM) og 19/9 12250 Bogfinke T (FJH,ELM,OHG)

Gulirisk

Eneste obs. i perioden er interessant nok langt fra trækstederne, 25/5 1 SY Lindved frugtplantage syd for Odense (LAA).

Lille Korsnæb

3/7 105 S Dovnsklint (THH).

Hortulan

11/5 1 Fyns Hoved (NBJ).

Naturpolitisk kursus

Af Ivan Seier Beck

Lørdag den 21. august havde DOF indkaldt til naturpolitisk kursus på Brogården i Strib. Målgruppen var kommunekontakter, caretakere, bestyrelsesmedlemmer og andre naturpolitisk aktive i de fire lokalkredse: Sønderjylland, Sydvestjylland, Sydøstjylland og Fyn. På samme måde var der arrangeret lignende regional-

kurser andre steder i landet for øvrige lokalkredse – og naturligvis med det sigte at klæde lokale foreningsfolk bedre på i bestræbelserne på at fremme indsatsen for et bedre miljø. Undervisere på kurset var biolog og fredningskonsulent Knud Flensted og biolog og landbrugsmedarbejder Anja Eberhardt, der begge har deres

daglige virke i Fuglenes Hus på Vesterbrogade i København.

Knud Flensted indledte dagens program med en gennemgang af DOF's naturpolitiske arbejde, natursyn og sigtelinjer, og efterfølgende var temaet: ”Hvordan gør DOF en naturpolitisk forskel lokalt – i forhold til bl.a. kommuner, skovdistrikter, Miljøministeriet, landbruget, jægere og lodsejere.”

Inden frokost havde Anja Eberhardt et indlæg med overskriften ”DOF's landbrugspolitik – hvad mener DOF, og hvilke muligheder har vi for at påvirke udviklingen for fuglelivet i landbrugslandet?”

Efter frokostpausen var der ivrig diskussion om de mange sider i det

naturpolitiske arbejde – herunder også gensidig orientering om, hvorledes det naturpolitiske arbejde er organiseret i de enkelte lokalkredse, især om kommunerepræsentanternes arbejde i de grønne råd. Også spørgsmålet om caretakere og andre DOF'eres muligheder i forhold til de kommende Natura 2000-planer var i fokus.

Dagen sluttede med gruppediskussion om ideer og forslag til, hvordan man ønsker at udvikle DOF's naturpolitiske arbejde på lokalt niveau, og kl. 16:30 blev der sagt tak for en god dag.

Fra Fyn deltog – foruden under tegnede – Finn Eriksen, Jens Bækkelund, Hans Rytter, Niels Andersen og Steen Bak Henriksen.

Tårnenes dag 22. august 2010

Af Anders Myrtue

Der er i de senere år - 2006, 2007 og 2010 - blevet afholdt en hyggelig konkurrence om hvilket anerkendt observationssted som byder på flest arter. Jeg har ikke deltaget tidligere, og når det skete i år, var det ikke på baggrund af en klar plan, men fordi 80% af 'vores Skagens-team', Ole Goldschmidt, Nis Rattenborg, Grethe og jeg havde mulighed for at sætte hinanden stævne på Dovnsklint d. 22. august. Ole Bent Olesen var fraværende.

Jeg var ikke den eneste fra Fynsområdet som var uvidende om Tårne-

nes dag. Faktisk var Goldschmidt den eneste tilmeldte og Dovnsklint det eneste 'tårn' fra Den Fynske Region, som deltog. Hvis mange flere spots deltog, ville værdien af dagen selvfølgelig vokse, da man kunne få et billede af hvor lokaliteterne med nationens største artsrigdom i en bestemt vejr-situation ligger.

Vi vandt på Fyn! Som sædvanlig fristes man til at sige, for Dovnsklint var også det eneste i 2007, mens eneste fynske i 2006 var Fyrbakken på Knudshoved.

Egentlig siger den slags konkurrencer mig ikke særlig meget. Jeg er jo en dude, og får sikkert ikke alt med. Man kan ikke hamle op med rutinerede folk med erfaringer fra feltstationer og andet. Jeg så ikke så mange arter som Goldschmidt og Rattenborg, men kom også senere til tårnet...

Nå... Vi blev fastholdt i et jerngreb på Dovnsklint fra 06.00 til kl. 13.00, hvor observationerne skulle slutte, så vi kunne lige så godt gå til den. Det blev til 72 arter, og nogle var interessante: En meget lidt aktiv Skestork, en Aftenfalk, en smuk, mørk og usædvanlig lidt spættet 1 K Havørn af lokal oprindelse, en Kaspisk Måge, Dværghmåger, Almindelige Kjøver m.m. Med de 72 arter indkasserede Døvn Klint en samlet sjetteplads i konkurrencen, som blev vundet af Vest Stadil Fjord med 82 arter. Her iblandt Skestork, Ride, Rovterne, Odinshane og Snegås (tæller ikke-spontane arter med?). Resultatet var ikke så godt. I 2007 blev det nemlig en andenplads (80 arter) efter Kraptårnets 88. En væsentlig forskel på de to observationsdage var dog vindretningen, som i år var stik vest, mens den i 07 var stik øst.

Intrigante, anonyme superskeptikere som Søren Gjaldbæk har siden 22. august interesseret sig for og ymtet noget om at Skestorken stod i Keldsnor og slet ikke kunne ses fra

Dovnsklint-tårnet. Deraf kan således negative gemytter få den opfattelse at der er medregnet fugle iagttaget udenfor tårnet. Fy-føj! Sådanne injurierende insinuationer burde det ligge under min værdighed at forholde mig til, men siden sagen er helt klar, skal den formidles. For det første lader det til at anonyme Søren Gjaldbæk ikke er opdateret på optikfronten, som nu omfatter horisontale periskoper hvormed man kan se i ballistiske banner! Nej spøg til side. I Keldsnor så vi en Hedehøg som ikke er på scorekortet, da den var uden for det brugbare 'vindue' fra Dovnsklint. Det taler for vores redelighed. Ydermere er klinten ikke objektivt afgrænset. Blot et stednavn uden præcis lokalitet. Sidst men ikke mindst beviser vedlagte GIS-præsentation ud over enhver tvivl, at store dele af Keldsnor kan ses fra klinten.

Turrapporter

Begyndertur til Odense Fjord

18 var mødt frem til Eske Morthensens aftenbegyndertur til Odense Fjord den 11. august. Man mødtes kl. 19.30. Målet var vadefugle, der blev studeret fra tårnene ved henholdsvis Firtalsstranden og Ølundgård. På grund af det store fremmøde delte man gruppen over i to hold, som så vekslede mellem de to tårne. Tids-

punktet er perfekt til at kigge på vadefuglene på deres tilbagetræk. Der blev set de fleste af de forventelige arter som f.eks. Mudderklire, Hvidklire, Sortklire, Tinksmed, Dobbeltbekkasin og Brushane. Af mere fåtalige arter kan Temmincksryle og Dværgryle nævnes.

Sydlangeland, søndag den 26. september Af Søren Rasmussen

Turmålet var efterårstrækket ved Dovnsklint på Langeland. Vi mødtes en søndag morgen kl. 07.30 på klinten en 6-7 stykker, der straks gik i gang med at observere morgentrækket. Dog var der et sælsomt syn uden for klinten, hvor en brændende litauisk færge ved navn Lisco Gloria lå, der morgenen igennem tiltrak sig meget opmærksomhed fra de lokale beboere. Tyske redningsbåde øste vand på skibet, samtidigt med at de bakkede med at holde det på den ønskede kurs.

Nå, men adspredelsen skulle lige nævnes, men det drejede sig for os om at få morgentrækket i øjesyn! Det var en morgen med sol og let vind fra SØ.

Hvis vi tager morgentrækket i hovedtræk viste der sig snart en Vandrefalk med bytte i fangerne, hvor der hang en lille fugl, som den nok så fint tog en runde over klinten med for at tage retning mod Keldsnor.

Herefter var det Hedelærker, Spurvehøge, Kvækerfinger, Bogfinke, Grønsisken, Landsvaler, Bysvaler, Digesvaler, Skovskader, Hvid Vipstjerter, Alliker, Misteldrosler, Stillits, Skovspurve, Støre, Bramgæs og Musvåger, der træk ud.

Af bemærkelsesværdige fugle sås der bl.a. 1 Pibesvane, 8 Blisgæs, 5 Rødegletter, 2 Stor Tornskade og 2 Halemejsjer.

Ved middagstid var trækket aftaget så meget, at vi prioriterede den Sølvhejre der var set ved Søgård Mo-

se højere, og indledte et forsøg på at få den i øjesyn, hvilket imidlertid ikke lykkedes.

Derefter satsede vi på Rødhovedet And i Nørreballe Nor, og efter at have afsøgt søen uden resultat, fik Kurt ved hjælp af sin kikkert øje på

Søren Bøglund, og straks opsøgte vi ham, det førte til et resultat. Vi kunne medens nogle af os indtog frokostpakken nyde synet af anden, der cirkulerede rundt i blandt Pibeænderne. Det var en rigtig dejlig tur, tak til Eske Mortensen.

Stor Tornskade, en af to Gulstav Mose. Foto: Erik Thomsen.

Møder

Vores caféaftener er nu blevet ændret, således at vi starter med et foredrag, hvorefter der er lagt op til lidt fynsk DOF-hygge. Her kan stort og småt vendes. Da vi lejer disse lokaler, bedes I medbringe kr. 10,- for at hjælpe lidt med til dækning af udgifterne. Øl/vand kan købes for kr. 5,-.

Caféaften: Lærkefalk v. Iben Hove Sørensen

Tirsdag den 7. december kl. 19 på Naturskolen, Ålækkestedet, Hudevad Byvej 20. Iben Hove Sørensen er caretaker for Lærkefalken i Danmark. Denne aften vil hun holde et foredrag om udviklingen i bestanden hos denne sjældne ynglefugl.

Generalforsamling

Tid og sted: Torsdag den 3. februar kl. 19, 2011 på Risingskolen, Odense

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning.
3. Fremlæggelse af revideret årsregnskab.
4. Budget for 2011.
5. Valg til bestyrelsen. Følgende er på valg: Henrik Kalckar Hansen, Kirsten Lund, Jens Bækkelund og Michael Mosebo Jensen. Valg af suppleanter (i prioriteret rækkefølge): 1. Eske F. Mortensen, 2. Henrik Kingo Andersen, 3. Henrik Mørup-Petersen. Alle modtager genvalg.
6. Valg til repræsentantskabet. Følgende er på valg: Henrik Kalckar Hansen, Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen. Alle modtager genvalg. Valg af suppleanter: Kirsten Lund, Kell Grønberg, Jens Bækkelund.
7. Valg af revisor og revisorsuppleant. Følgende er på valg: Aage Wichmann (revisor) og Kurt Due Johansen (revisorsuppleant). Begge modtager genvalg.
8. Forslag fra medlemmerne.
9. Evt.

Forslag fra medlemmer skal for at kunne gøres til genstand for en generalforsamlingsbeslutning være formanden Henrik Kalckar Hansen i hænde senest 3 uger før generalforsamlingen.

Ture

Vestfyn

Søndag den 28. november

Mødetid og -sted: P-pladsen ved Føns Kirke kl. 8.30.

Tilmelding til turleder Michael Mosebo Jensen på 2682 0729. Det gælder først og fremmest Føns Vang, som vil blive beskuet fra syd og vest. Der er givet mange andefugle, muligvis Skovsædgæs og Havørn. Derefter besøges andre lokaliteter langs kysten.

Begyndertur til Vandstærelokaliteter i Odense

Søndag den 9. januar. 2011

Mødetid og -sted: Ejby Mølle, på broen over åen kl. 9.00. Tilmelding til turleder Dieter Maaszen på 6616 6861.

Dette er en tur for begyndere. Dieter vil fremvise Vandstær, Bjergvipstjert og andre fugle forskellige steder langs Odense Å. Efter Ejby Mølle kører vi til Munke Mose for at gå en mindre tur. Turen afsluttes i Fruens Bøge.

På fotografiet (SG) ses den vandstær, der blev ringmærket af Hans Rytter ved Erik Bøghs Sti den 5. november 2010.

Langtur til ?

Søndag den 23. januar

Mødetid og -sted meddeles ved tilmelding dagen før til turleder Michael Mosebo Jensen på 2682 0729. Det er først dér, det vides, hvor turen går hen. Vi tager derhen, hvor der er størst chance for gode fugleoplevelser, og hvor vejrudsigten er mest rimelig til formålet.

Gåsetur til Lolland

Søndag den 13. februar

Tilmelding til turleder Eske Morthensen på 4018 1628. Herved oplyses der nærmere om tid og sted for afgang og det videre forløb - men et er sikkert: Der er rigtigt mange gæs at se nærmere på på Lolland. Det er f. eks. kun få år siden, at det blev opdaget, at landsdelen huser store flokke af Tundrasædgæs.

JULEFROKOST

DOF-Fyns julefrokost finder sted fredag den 26.11.2010 på restaurant ROTI, Skibhusvej 103 kl. 19

Det er en indisk/pakistansk restaurant, og vi har været der før, for år tilbage; dengang var den vietnamesisk. Vi får 1. sal for os selv.

Der serveres en orientalsk buffet og dessert. Prisen er 225 kroner, hvilket inkluderer vin, øl, sodavand og vand i 4 timer.

Der bliver, traditionen tro, en fuglegættekonkurrence!

Mød talstærkt op. Jo flere vi er, jo sjovere bliver det.
Der er bestilt til 25-30 personer, men der kan udvides!

Tilmelding gerne til:

Kell Grønberg, telefon 20911506 eller mail:
kell.gronberg@oncable.dk

Små pip

På Firtalsstranden har man det meste af august og september kunnet se en Lille Kobbersneppe, som tilsyneladende har været præget på en Krikand. Den stod altid sammen med Krikænderne, uanset hvor mange af dens artsfæller der ellers opholdt sig på stedet.

Dansk sejr i svensklandskamp. I forbindelse med Hvepsevågens Dag på Falsterbo blev der afviklet en landskamp om fugleviden mellem Danmark og Sverige. Det danske hold bestod af fynske Tim Hesselballe Hansen og københavnere Andreas Bruun Kristensen og Rasmus Strack – alle medlemmer af DOF's sjældenhedsudvalg. Der var diverse discipliner, blandt andet skulle en fra hvert hold imitere spillende tredækker, et stunt, som Rasmus Strack angiveligt udførte så overbevisende, at der næste dag blev set adskillige Tredækkere

på Falsterbohalvøen. Det blev til en smal dansk sejr, der ifølge Tim kun var i fare fordi, der var en ”hvem ved det først”-runde – på svensk!!

Steppeørn er godkendt som ny art for Fyn. Esben Eriksens observation af, hvad han troede var en Lille Skrigeørn fra den 24. september 2008 ved Vesterregn er efter studier af fotos blevet omidentificeret til en Steppeørn, der blev set ved Falstyerbo et par dage tidligere. Til lykke til Esben, der hverken er den første eller sidste, der har haft/får besvær med identifikation af Lille-Stor Skrigeørn –Steppeørn.

Snespurv? Poul Hasseris spærrede øjnene op, da den hvide spurvefugl på billedet til venstre dukkede op i haven ved hans sommerhus på Langø. Hvilken art det drejer sig om fremgår sandsynligvis af billedet til højre. Poul Hasseris har taget begge fotografier, som vi takker for.

Mogens Ribo Petersen har overtaget jobbet som webmaster for DOF-Fyn-web efter Søren Gjaldbæk.

- og husk,
fugle skal ses i naturen

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse